

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PSIHOLOGILOR ȘCOLARI (cu participare internațională)

Ediția a IV-a

*Parteneriatul familie – grădiniță – școală:
locul și rolul psihologului școlar*

- Programul și rezumatele lucrărilor -

ISSN 2344-407X
ISSN-L 2344-407X

Băile Felix, România
25-26 octombrie 2013

Asociația Națională a Psihologilor Școlari
Departamentul de Psihologie din cadrul Universității din Oradea
Centrul de Cercetare Fundamentală și Aplicată în Domeniul
Psihologiei

Ediție îngrijită de

prof. univ. dr. Elena Bonchiș

lect. univ. dr. Marius Drugaș

Copyright © ANPS

Contact

E-mail: contact@anps.ro

Web: www.anps.ro

Cuprins

<i>Cuvânt de deschidere</i>	5
<i>Comitet de organizare</i>	6
<i>Comitet științific</i>	7
<i>Invitați</i>	8
<i>Programul general al conferinței</i>	9
<i>Programul detaliat al conferinței</i>	10
<i>Programul lucrărilor pe secțiuni</i>	13
<i>Programul workshop-urilor</i>	19
<i>Rezumatele lucrărilor prezentate în plen (A-Z)</i>	21
<i>Rezumatele lucrărilor prezentate pe secțiuni (A - Z)</i>	33
<i>Rezumatul workshop-urilor</i>	71
<i>Rezumatul mesei rotunde</i>	76

Cuvânt de deschidere

Asociația Națională a Psihologilor Școlari, în colaborare cu Departamentul de Psihologie din cadrul Universității din Oradea, Centrul de Cercetare Fundamentală și Aplicată în Domeniul Psihologiei, sub egida Colegiului Psihologilor din România, organizează pentru a patra oară conferința dedicată celor care ani de-a rândul au contribuit la dezvoltarea domeniului psihologiei educației și au promovat profesia de psiholog școlar.

Vă urăm un sincer și călduros bun venit pe plaiurile Bihorului, în stațiunea Băile Felix, loc binecuvântat de Dumnezeu și cinstit pe măsură de oameni. Întâlnirea noastră se dorește a fi un prilej de schimb de opinii, schimb de experiențe, schimb de emoții, dar și prilej de a ne bucura de prezența unor personalități marcante ale domeniului, din țară sau din străinătate.

Obiectivul nostru, în ciuda tuturor vicisitudinilor, este dezvoltarea și menținerea unui sentiment de apartenență la un grup profesional care își dedică eforturile unei munci nobile: descrierea, explicarea, cunoașterea, optimizarea, ameliorarea vieții persoanelor. Sperăm ca întâlnirea cu personalități marcante ale domeniului, participarea la activitățile din cadrul secțiunilor sau workshop-urilor să asigure un fructuos schimb de experiență, care să mențină dorința și interesul pentru viitoare întâlniri.

Mulțumim tuturor celor care au răspuns invitației noastre de a participa la acest eveniment, care marchează un moment de bilanț, dar și unul de nou început – instituirea Diplomei de Excelență și a Plachetei „*Nosce te Ipsum*”, acordarea acestora unor personalități din țară sau străinătate care contribuie sau sprijină domeniul psihologiei educaționale. Mulțumim colegilor care ne-au fost alături și au făcut posibil acest eveniment. Cu gânduri de recunoștință și speranță privim încrezători înspre toamna anului 2015.

Vă dorim sănătate și succes!

*Coordonatorii programului,
Prof. univ. dr. Elena Bonchiș
Lect. univ. dr. Marius Drugaș*

Comitet de organizare

Președinte

Prof. univ. dr. Elena Bonchiș, Universitatea din Oradea

Membri

Lect. univ. dr. Delia Bîrle, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Carmen Bora, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Marius Cioară, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Alina Decsei-Radu, Universitatea din Oradea

Conf. univ. dr. Camelia Dindelegan, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Marius Drugaș, Universitatea din Oradea

Lect. univ. drd. Angelica Hălmăjan, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Mihai Marian, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Daniela Roman, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Gabriel Roșeanu, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Rosana Stan, Universitatea din Oradea

Comitet științific

- *Dr. Marianne Kant-Schaps*, președintele Rețelei Europene a Psihologilor din Sistemul de Educație (NEPES), Belgia
- *Prof. univ. dr. Tinca Crețu*, Universitatea din București
- *Prof. univ. dr. Iolanda Mitrofan*, Universitatea din București
- *Prof. univ. dr. Nicolae Mitrofan*, Universitatea din București
- *Prof. univ. dr. Adrian Opre*, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
- *Prof. univ. dr. Doru Vlad Popovici*, Universitatea din București
- *Prof. univ. dr. Ann Vernon*, Albert Ellis Institute, New York, USA
- *Conf. univ. dr. Valentina Botnari*, Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul în Chișinău), Republica Moldova
- *Conf. univ. dr. Mariana Caluschi*, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- *Conf. univ. dr. Cecilia Sas*, Universitatea din Oradea
- *Conf. univ. dr. Monica Secui*, Universitatea din Oradea
- *Conf. univ. dr. Stanislava Stoyanova*, South West University „Neofit Rilsky”, Blagoevgrad, Bulgaria
- *Conf. univ. dr. Simona Trip*, Universitatea din Oradea

Invitați

Din România:

- *Prof. univ. dr. Mariana Caluschi*, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- *Prof. univ. dr. Tinca Crețu*, Universitatea din București
- *Prof. univ. dr. Nicolae Mitrofan*, Universitatea din București
- *Prof. univ. dr. Adrian Opre*, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
- *Prof. univ. dr. Florin Alin Sava*, Universitatea de Vest, Timișoara
- *Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă*, Universitatea „Titu Maiorescu”, București
- *Lect. univ. dr. Viorel Robu*, Universitatea „Petre Andrei” din Iași
- *Asist. univ. drd. Dănuț Murariu*, Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Din străinătate:

- *Prof., PhD, ABPP, Howard Kassinove*, Hofstra University, New York, USA
- *Prof., PhD, Ann Vernon*, Albert Ellis Institute, New York, USA
- *Conf. univ. dr. Valentina Botnari*, Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul în Chișinău), Republica Moldova
- *Assoc. Prof., PhD, Stanislava Stoyanova*, South West University „Neofit Rilsky”, Blagoevgrad, Bulgaria
- *Conf. univ. dr. Mihai Șleahtițchi*, Republica Moldova
- *PhD, Agnes Jordanidisz*, Chairperson of The Association for Educational Needs, Budapest, Hungary
- *Dr. Marianne Kant-Schaps*, President of the President of the Network of European Psychologists in the Education System, Belgium
- *Psiholog dr. Lucia Savca*, Republica Moldova

Programul general al conferinței

Toate evenimentele au loc la Hotelul Termal, Băile Felix

Vineri 25 octombrie 2013	Sâmbătă 26 octombrie 2013
8:00 – 10:00 Primirea participanților <i>Recepția hotelului</i>	9:00 – 10:30 Adunarea Generală a ANPS - <i>Sala 2</i> Workshop-uri - <i>Sălile 1, 3 și 4</i>
10:00 – 11:30 Sesiune plenară 1 - <i>Sala 1</i>	10:30 – 11:00 Pauză de cafea
11:30 – 12:00 Pauză de cafea	11:00 – 13:30 Workshop-uri <i>Sălile 1, 2, 3 și 4</i>
12:00 – 13:30 Sesiune plenară 2 - <i>Sala 1</i>	
13:30 – 15:30 Pauză de masă	13:30 – 15:30 Pauză de masă
15:30 – 17:00 Lucrări pe secțiuni - <i>Sălile 1, 2 și 3</i> Workshop - <i>Sala 4</i>	
17:00 – 17:30 Pauză de cafea	
17:30 – 19:00 Lucrări pe secțiuni - <i>Sălile 1, 2 și 3</i> Masă rotundă - <i>Sala 4</i>	
20:00 Cina festivă	

Programul detaliat al conferinței

Vineri, 25 octombrie 2013

08:00– 10:00 Primirea participanților (Hotel Termal, recepție)

10:00 – 11:30 Cuvânt de deschidere

**Festivitatea de acordare a Diplomei de Excelență
și a Plachetei „NOSCE TE IPSUM”**

Sesiune plenară 1 (Sala 1)

Prof. univ. dr. Nicolae Mitrofan

Ce se ascunde în spatele coeficientului de inteligență?

Dr. Marianne Kant-Schaps

European Psychologists in Education in times of economic crisis

Prof. univ. dr. Tinca Crețu

Personalitate și valoare

Prof., PhD, Ann Vernon

The power of prevention

Conf. univ. dr. Valentina Botnari - *Monitorizarea de calitate a parteneriatului - competență imperativă a psihologului modern*

Prof., PhD, ABPP, Howard Kassinove

School Psychologists Can Use Perspective Taking to Increase Forgiveness and Reduce Revenge Motivations

11:30 – 12:00 Pauză de cafea

12:00 – 13:30 Sesiune plenară 2 (Sala 1)

Conf. univ. dr. Stanislava Stoyanova

The role of school psychologist in the partnership between kindergarten, school and family in Bulgaria

Asist. cercet. drd. Andrei Rusu, Prof. univ. dr. Florin Alin Sava

Ilustrarea rolului condiționării afective în consilierea carierei

PhD, Agnes Jordanidisz

NILD - An educational therapy for the whole range in all age

Prof. univ. dr. Mariana Caluschi

Curiozitatea - dimensiune existențială și competență vocațională (De la a iscodi la a fi și deveni)

Conf. univ. dr. Mihai Șleahțițchi

Ce trebuie să cunoască un psiholog școlar în legătură cu principiile, etapele și instrumentele de analiză structurală a reprezentărilor sociale

13:30 – 15:30 Pauză de masă

15:30 – 17:00 Workshop Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă -
Demers experiențial centrat pe gestionarea nevoii de performanță înaltă la adolescenți în grupul de dezvoltare personală (Sala 4)

Prezentarea lucrărilor pe secțiuni

Secțiunea	Locația
<i>Parteneriatul familie - grădiniță - școală: locul și rolul psihologului școlar</i>	Sala 1
<i>Intervenție psihologică în context educațional (1)</i>	Sala 2
<i>Factori determinanți ai învățării și reușitei școlare</i>	Sala 3

17:00 – 17:30 Pauză de cafea

17:30 – 19:00 Masă rotundă – After School: Avantaje vs. dezavantaje.
Moderatori: Prof. univ. dr. Elena Bonchiș, Prof. Felicia Ianța, Lect. univ. dr. Daniela Roman, Lect. univ. dr. Delia Bîrle (Sala 4)

Prezentarea lucrărilor pe secțiuni

Secțiunea	Locația
<i>Tendențe și prefigurări în psihologia educației (1)</i>	Sala 1
<i>Tendențe și prefigurări în psihologia educației (2)</i>	Sala 2
<i>Intervenție psihologică în context educațional (2)</i>	Sala 3

20:00 – Cină festivă (Hotel Termal)

Sâmbătă, 26 octombrie 2013

09:00 – 10:30

Adunarea Generală a Asociației Naționale a Psihologilor Școlari
(Sala 2)

Workshop Conf. univ. dr. Camelia Dindelegan - *Abordare clinică și psihoterapeutică în patologia dependenței de alcool și a dependenței de jocuri de noroc* (Sala 3)

Workshop Dr. Agnes Jordanidis, Lect. univ. drd. Anamaria Balla - *Terapia Educațională NILD – program terapeutic pentru preșcolarii și școlarii cu dificultăți de învățare* (Sala 1)

Workshop Prof. univ. dr. Florin Alin Sava – *Modelarea prin ecuații structurale* (Sala 4)

10:30 – 11:00 Pauză de cafea

11:00 – 13:30

Workshop Prof. univ. dr. Adrian Opre - *Managementul emoțiilor disfuncționale și a comportamentelor disruptive la copii preșcolari și elevi* (Sala 1)

Workshop Prof. univ. dr. Mariana Caluschi, medic psiholog Ana Maria Murariu, reflexo-terapeut psiholog Gianina Lupu - *Educația sinergetică în dezvoltarea personală* (Sala 2)

Workshop Conf. univ. dr. Cecilia Sas, asist. univ. drd. Denisa Ardelean - *Valorificarea studiului de caz în realizarea programului de intervenție personalizat* (Sala 3)

Workshop Lect. univ. dr. Gabriel Roșeanu, lect. univ. dr. Dan Pătroc - *Gândirea critică - o unealtă esențială pentru psihologie și învățământ* (Sala 4)

Programul lucrărilor pe secțiuni

Parteneriatul familie – grădiniță – școală: locul și rolul psihologului școlar

Vineri, 25 octombrie, 15:30 - 17:00, Sala 1

Moderatori: Conf. univ. dr. Valentina Botnari
Lect. univ. dr. Marius Drugaș
Lect. univ. drd. Angelica Hălmăjan

Prof. consilier școlar drd. Ioana Drugaș, Prof. consilier școlar drd. Mihaela Levai - *Profesorul consilier școlar – mediator în relația profesori - elevi-familie*

Lect. univ. dr. Marius Drugaș, Studentă Brigitta Doringe, Student Radu Stamatian, Student Tamas Szabo - *Mit și adevăr despre utilitatea jocurilor video educative*

Lect. univ. drd. Angelica Hălmăjan, Student masterand Alexandra Horvath - *Impactul modelelor educative din familie asupra comportamentelor copiilor*

Lect. univ. drd. Angelica Hălmăjan, Student masterand Lorena Ambruș - *Impactul percepției angajaților cu privire la satisfacția îngrijirii oferite copilului asupra diferitelor fațete ale muncii*

Studentă Emilia Popa, Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă - *Program de educație parentală*

Prof. gr. 1 Andaluza Raț - *Rolul familiei în asigurarea sănătății emoționale a copilului*

Studentă Dalia Cătălina Salloum, Lect. univ. dr. Maria Salloum
Rolul psihologului în consilierea și orientarea școlară

Inspector prof. Alina Vese, Inspector prof. Florin Negruțiu, Prof. consilier școlar drd. Ioana Drugaș - *Parteneriatul școală-familie reflectat în proiectele educative desfășurate la nivelul județului Bihor*

Intervenție psihologică în context educațional (1)

Vineri, 25 octombrie, 15:30 - 17:00, Sala 2

Moderatori: Conf. univ. dr. Camelia Dindelegan
Lect. univ. dr. Delia Bîrle
Lect.univ. dr. Rosana Stan

Studentă Teodora Bara, Lect. univ. dr. Marius Drugaș - *Ghid de bune practici în abordarea copilului cu ADHD*

Lect. univ. dr. Delia Bîrle - *Programul de dezvoltare socială și emoțională a copiilor „Eu sunt EU”*

Medic drd. Oana Cornuțiu - *Studiu comparativ între suicid și tentativele de suicid în județul Bihor*

Conf. univ. dr. Camelia Dindelegan, Psiholog Florina Serac-Popa - *Rolul tendințelor psihopatologice în formarea personalității elevilor cu și fără ADHD*

Psiholog Adela Lazăr, Lect. univ. dr. Delia Bîrle, Prof. Natalia Ștefan - *Eficiența unui program de dezvoltare socială și emoțională la ciclul primar*

Prof. psihopedagog, gr. II, Teodora Angelica Pantazi - *Implementarea unui program de terapii prin mediere artistică. Un pas de la integrare la incluziune*

Psiholog Corina Raț-Tarția, Lect. univ. dr. Delia Bîrle - *Program pentru îmbunătățirea relațiilor cadrelor didactice cu elevii cu comportament dificil*

Factori determinanți ai învățării și reușitei școlare

Vineri, 25 octombrie, 15:30 - 17:00, Sala 3

Moderatori: Lect. univ. dr. Viorel Robu
Lect. univ. dr. Marius Cioară
Lect. univ. dr. Mihai Marian

Psiholog specialist Anca-Laura Atudorei - *Relația dintre creativitate și strategii de coping la elevii de liceu*

Profesor Florentina Baci-Borz - *Rolul liderului sau „managerului” în școală*

Conf. univ. dr. Tamara Bîrsanu - *Influența stimei de sine asupra comportamentului timid al școlarului și adaptarea socială*

Prof. Maria Daniela Lukacs - *Educația morală a preșcolarilor*

Educatoare Angela Mladin - *Dezvoltarea limbajului la preșcolar și școlarul mic - implicații psihopedagogice*

Lect. univ. dr. Viorel Robu, Conf. univ. dr. Anișoara Sandovici - *Măsurarea angajamentului față de școală în rândul adolescenților: Explorarea caracteristicilor psihometrice ale unei scale multidimensionale*

Lect. univ. dr. Daniela Roman, Student masterand Gabriela Cloboc - *Studierea relației dintre aptitudinea verbală, motivație și inteligență la vârsta școlară mică*

Asist. univ. drd. Magda Tufeanu - *Nivelul competențelor sociale și emoționale în rândul adolescenților subrealizați în plan școlar. Studiu exploratoriu*

Tendențe și prefigurări în psihologia educației (1)

Vineri, 25 octombrie, 17:30 – 19:00, Sala 1

Moderatori: Conf. univ. dr. Mihai Șlehtițchi
Lect. univ. dr. Daniela Roman
Lect. univ. dr. Gabriel Roșeanu

Student masterand Larisa Ruth Maghiar, Conf. univ. dr. Monica Secui - *Stresori, strategii de coping și autoeficacitate în adolescență*

Asist. univ. drd. Dănuț Murariu - *Influența psihodinamicii neurocerebrale asupra agresivității adolescenților*

Lect. univ. dr. Dan Pătroc, Lect. univ. dr. Gabriel Roșeanu - *Școala critică. Pledoarie pentru dezvoltarea gândirii critice prin învățământ*

Lect. univ. dr. Daniela Roman, Student masterand Simina Codrean - *Adolescentul față în față cu lumea. Valori morale, comportament prosocial, religiozitate, autoeficacitate și cogniții iraționale*

Lect. univ. dr. Daniela Roman, Student masterand Camelia Torok - *Scheme cognitive, convingeri iraționale și valori moral-religioase la studenți. Studiu comparativ*

Lect. univ. dr. Rosana Stan, Lect. univ. dr. Marius Cioară - *Funcționarea executivă și performanța academică*

Psiholog Dana Corina Bodea, Conf. univ. dr. Simona Trip, Lect. univ. dr. Carmen Bora - *Toleranță scăzută la frustrare, furie și agresivitate la elevii de gimnaziu*

Psiholog drd. Sebastian Șipoș-Gug, Psiholog drd. Ioana Tocai (Sîrbu), Conf. univ. dr. Simona Trip, Lect. univ. dr. Carmen Bora - *Factori familiali, cognitivi și emoționali implicați în bullying-ul școlar*

Tendențe și prefigurări în psihologia educației (2)

Vineri, 25 octombrie, 17:30 – 19:00, Sala 2

Moderatori: Prof. univ. dr. Elena Bonchiș
Conf. univ. dr. Monica Secui
Psiholog dr. Lucia Savca

Prof. univ. dr. Elena Bonchiș - *O perspectivă modernă asupra jocului – metacomunicarea*

Conf. univ. dr. Monica Secui, Psiholog Ana Huza - *Atitudinea față de valori în adolescență: realism și idealism*

Prep. univ. drd. Andra-Maria Pește, Lect. univ. dr. Karla Peter - *Repere teoretice pentru programe de intervenție privind indecizia de carieră*

Conf. univ. dr. Carmen Popa, Lect. univ. dr. Laura Bochiș - *Repere privind eficientizarea pregătirii practice a viitorilor profesori*

Lect. univ. dr. Dan Octavian Rusu, Psiholog Irina Toth - *Factorii psihosociali implicați în relația copil-mamă privată de libertate. Un model de parenting pentru mame private de libertate*

Psiholog dr. Lucia Savca - *Formarea continuă a psihologului practician*

Lect. univ. dr. Daniela Roman, Student masterand Oana-Iulia Broinaș - *Micul om și ToM. Studiarea dezvoltării abilităților teoriei minții la copii*

Intervenție psihologică în context educațional (2)

Vineri, 25 octombrie, 17:30 - 19:00, Sala 3

Moderatori: Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă
Lect. univ. dr. Carmen Bora
Lect. univ. dr. Alina Decsei-Radu

Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă - *Metode și tehnici experiențiale de lucru în procesul de informare, formare și re-formare a părinților*

Lect. univ. dr. Daniela Roman, Psiholog Daniela Mara, Lect. univ. dr. Lioara Coturbaș - *Invită schimbarea în viața ta! Eficiența unui program de dezvoltare a unor abilități socio-emoționale la copii*

Prof. Lenuța Ruja, Prof. Lucia Negrău, Prof. Gabriela Dume - *Dezvoltarea competențelor sociale la copiii preșcolari prin implementarea unui program de intervenție psihoeducațională*

Conf. univ. dr. Cecilia Sas - *Modalități de cunoaștere și dezvoltare a empatiei la copiii cu tulburări de comportament*

Lect. univ. dr. Elena Stărică - *„Tu și cariera ta”: Program de consiliere pentru activarea resurselor utile deciziei adolescenților în domeniul alegerii carierei*

Student masterand Georgeta Tudor - *Program privind managementul timpului și al activității de învățare pentru elevii de clasa a VIII-a*

Psiholog Oana Bianca Opriș, Lect. univ. dr. Carmen Bora, Conf. univ. dr. Simona Trip - *Eficiența unui program de educație rațional emotivă și comportamentală în reducerea fenomenului de bullying*

Psiholog Anamaria Szilagyi, Conf. univ. dr. Simona Trip, Lect. univ. dr. Carmen Bora - *Impactul relației terapeutice asupra eficienței programelor de prevenire a agresivității în școli*

Programul workshop-urilor

Vineri, 25 octombrie 2013

15:30 – 17:00 *Workshop* **Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă - Demers experiențial centrat pe gestionarea nevoii de performanță înaltă la adolescenți în grupul de dezvoltare personală (Sala 4)**

Sâmbătă, 26 octombrie 2013

09:00 – 10:30 *Workshop* **Conf. univ. dr. Camelia Dindelegan - Abordare clinică și psihoterapeutică în patologia dependenței de alcool și a dependenței de jocuri de noroc (Sala 3)**

Workshop **Dr. Agnes Jordanidisz, Lect. univ. drd. Anamaria Balla - Terapia Educațională NILD – program terapeutic pentru preșcolarii și școlarii cu dificultăți de învățare (Sala 1)**

Workshop **Prof. univ. dr. Florin Alin Sava – Modelarea prin ecuații structurale (Sala 4)**

11:00 – 13:30 *Workshop* **Prof. univ. dr. Adrian Opre - Managementul emoțiilor disfuncționale și a comportamentelor disruptive la copiii preșcolari și elevi (Sala 1)**

Workshop **Prof. univ. dr. Mariana Caluschi, medic psiholog Ana Maria Murariu, reflexo-terapeut psiholog Gianina Lupu - Educația sinergetică în dezvoltarea personală (Sala 2)**

11:00 – 13:30 *Workshop* **Conf. univ. dr. Cecilia Sas, asist. univ. drd. Denisa Ardelean** - *Valorificarea studiului de caz în realizarea programului de intervenție personalizat* (Sala 3)

Workshop **Lect. univ. dr. Gabriel Roșeanu, lect. univ. dr. Dan Pătroc** - *Gândirea critică - o unealtă esențială pentru psihologie și învățământ* (Sala 4)

Rezumatele lucrărilor prezentate în plen (A-Z)

Monitorizarea de calitate a parteneriatului - competență imperativă a psihologului modern –

Conf. univ. dr., Șef de catedră, Valentina Botnari
Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul în Chișinău)
Republica Moldova

Schimbările de optică privind abordarea praxiologică a funcțiilor psihologului școlar sunt atât de semnificative, încât se solicită a reflecta, în repetate rânduri, asupra competențelor acestuia și modalităților de formare inițială și continuă a acestora. Una dintre competențele imperative a psihologului este competența de stabilire și monitorizare a parteneriatului familie – grădiniță - școală. Desigur, competența nominalizată înglobează elementele și dimensiunile definitorii ale oricărei competențe, însă fiecare dintre acestea având un conținut specific. Metodologia de formare a competenței nominalizate trebuie să se axeze pe valorizarea resurselor subiectului, constituite din cunoștințe („a ști”), capacități, abilități („a face”) și atitudini, valori („a fi, a deveni”) într-o situație concretă în care subiectul pune în practică acest potențial. Paradigma constructivistă a învățării oricărei competențe concepe realizarea învățării acesteia ca un proces cu trei faze: deconstrucția, construcția și reconstrucția. Aceasta implică, alături de metodologia consilierii (cum să faci) și metodologia metacognitivă, ce-l va ghida pe subiect să parcurgă progresiv anumite faze în construirea competenței conceptualizate și generalizate. Formarea inițială și continuă a psihologului școlar din perspectiva formării competenței de monitorizare a parteneriatului familie – grădiniță - școală va conduce la formarea unor profesioniști performanți pentru oferirea prestației profesionale de calitate.

Curiozitatea - dimensiune existențială și competență vocațională (De la a iscodi la a fi și deveni)

Prof. univ. dr. Mariana Caluschi
Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Universitatea „Petre Andrei” din Iași
Președinte al Asociației Naționale a Psihologilor de Familie
din România

Consider că familia a fost, este și va fi cea uniune sfântă cu rol unic, esențial în menținerea și afirmarea spiritului în lume, plămădă și ferment al creșterii și maturizării psihofizice și spirituale a omului, mediu de generare și regenerare a resursei umane și „creuzet” al individuării timpurii, dar și al formării personalității viitorilor membri ai societății. În societatea cunoașterii, noi formatorii, dar și familia, ne confruntăm cu provocări ale celui de-al *patrulea val al schimbării* și ale viitorului extrem. Al *patrulea Val* coincide cu societatea cunoașterii, dezvoltarea tehnologiilor înalte, IT-urilor, nanotehnologiilor. În această perioadă are loc integrarea tuturor dimensiunilor vieții și responsabilității față de întreaga societate, față de problemele conservării, sancționării vieții și cooperării. „Recunoașterea identității tuturor sistemelor vii va da naștere unor noi moduri de relaționare și interacțiune spre folosul factorului uman și spre al celor non umani” (Maynard, 1993, p. 8). Deviza celui de-al *patrulea val* [„Suntem unul și alegem să co-creăm”] este o deviză a societății contemporane numită societatea cunoașterii. După Maynard, tendințele care caracterizează al *patrulea val* sunt:

- *mutația în conștiință* - pune accentul pe interconectivitate și integritate și afirmă rolul central al înțelepciunii interioare și al autorității lăuntrice;
- *nemulțumirea față de scientism* - se consemnează o crescândă dezamăgire față de scientism, de tendința de a reduce realitatea și experiența la descrieri matematice și fenomene chimice;
- *orientarea spre surse interioare de autoritate și putere* - creditul crescut acordat sursei interioare de cunoaștere inconștientă ce se dezvoltă prin experiențe familiale ca inspirația, creativitatea, revelația și intuiția;

- *respiritualizarea societății* - oamenii sunt tot mai angajați în căutarea unor elemente ca sensul, scopul, liniștea și autoritatea lăuntrică, adevărul, iubirea, compasiunea, prestigiul personal, demnitatea, înțelepciunea, o putere mai înaltă și un sentiment de unitate cu ceilalți, precum și a mijloacelor de a le exprima;
- *declinul materialismului* - asistăm la o reorientare fundamentală a valorilor, manifestată în politica globală și în trecerea de la concurență la cooperare. Rapacitatea a devenit mai puțin acceptabilă;
- *democratizarea economică și politică* - ascensiunea popoarelor oprimate ale lumii spre a cere o mai mare democratizare politică reprezintă o tendință globală intens mediatizată;
- *dincolo de naționalitate* - numeroși analiști sociali consideră că civilizația noastră evoluează spre o lume care transcende granițele naționale.

În comunicare dorim să atragem atenția educatorilor și familiei asupra unei însușiri și dimensiuni existențiale susținătoare pe tot parcursul vieții a eforturilor educative-formative, prin care omul secolului XXI răspunde și depășește provocările și situațiile de criză contribuind la progresul uman, social și comunitar. Unii biografi ai lui Albert Einstein atribuie mamei sale afirmația „Nu ai nevoie de geniu dacă ai curiozitate”, iar academicianul Solomon Marcus argumenta într-un cuvânt televizat lipsa de motivație pentru pregătirea școlară a elevilor ca fiind cauzată de efectul inhibitor al metodelor de predare și educație asupra curiozității copiilor. În acest context ne-am propus să aducem în discuție impactul curiozității în procesul orientării școlare și vocaționale insistând asupra câtorva probleme: *curiozitatea - însușire* a potențialului creativ/creator al omului; *curiozitatea ca proces* și rolul ei în producerea schimbării; *relația curiozitate-speranță* ca dimensiuni ale dezvoltării personale continue etc. Conturăm, după literatura de specialitate și practica educațională, atributele și calitățile curiozității, rolul ei în descoperirea vocației, de la „cutremurele” curiozității și efectele sale motivatoare la proiectarea și realizarea unei cariere adaptabile, de succes. În final prezentăm câteva tehnici și strategii Mirabilis de antrenare a curiozității în familie.

Personalitate și valoare

Prof. univ. dr. Tinca Crețu
*Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Universitatea din București*

Numeroase incidente școlare din ultimul timp constând în manifestarea unor comportamente și atitudini pregnant negative ale adolescenților ne-au determinat să căutăm explicația lor în slaba formare a componentelor orientative ale personalității copiilor și tinerilor. Între acestea valorile sunt dintre cele mai importante. Ele sunt implicate în realizarea rolurilor fundamentale ale personalității, dar și în structura numeroaselor componente ale acesteia. Documentarea și cercetările personale anterioare ne-au condus la formularea următoarei întrebări: în ce măsură sunt interesați, înțeleg și reflectează asupra relației personalitate și valoare, atât în plan general, cât și cu privire la propria persoană. Obiectivele cercetării au fost: (1) relevarea fondului de cunoștințe și experiență personală care să susțină interesul și înțelegerea relației personalitate-valoare; (2) cât de mult se înțelege implicarea valorilor în dezvoltarea proprie; (3) cât de bine se conștientizează pericolul ignorării sau confuziei valorilor în dezvoltarea proprie; (4) dacă interesul pentru valori, cunoștințe și experiență proprie de viață se transformă de la sine în pârgăhii de orientare și reglare a propriei devenirii. Ipoteza de lucru de la care am plecat a fost că există o diferență semnificativă între acceptarea și înțelegerea relației dintre valoare și personalitate și transformarea ei în pârgăhie de formare și autodezvoltare. Metodele folosite au fost ancheta pe bază de chestionar (cu două instrumente), convorbiri individuale și de grup, observări ale unor comportamente și atitudini în situații concrete de alegere sau evaluare a manifestărilor umane. Cercetarea s-a definitivat pe un lot de 50 studenți la finalul primului an de studiu de la Universitatea din București, specializarea Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar. Prelucrarea primară a datelor a condus la următoarele concluzii: (1) participanții la cercetare au demonstrat că au un fond latent de cunoștințe filosofice și psihopedagogice care le susțin interesul și înțelegerea relației personalitate-valori, și-au dat seama

de rolul valorilor în dezvoltarea și structurarea optimă a personalității; (2) au identificat corect confuziile între valorile personalității și nonvalorile întâlnite la mulți tineri. Toate aceste câștiguri nu se transformă însă de la sine în pârguri ale reglării și autodeterminării proprii deveniri. Programele educative din școală și prestația educațională nu contribuie încă suficient la însușirea autentică a valorilor și la dezvoltarea componentelor orientative ale personalității. Cercetările pe această temă trebuie continuate și aprofundate.

NILD - An educational therapy for the whole range in all age

PhD, Agnes Jordanidisz

*Chairperson of The Association for Educational Needs, Budapest
Hungary*

Different developmental disorders and learning difficulties have overlapping problem - areas and co-morbidity is also frequent. Therefore, the demand for a complex treatment is essential. How can we expand a visual-spatial technique to develop language areas or vice versa? NILD Educational Therapy offers a solution with teaching the students how they can apply the acquired strategies in other situations. With the proper use of therapeutic support, techniques are easily adaptable to different age groups.

European Psychologists in Education in times of economic crisis

PhD, Marianne Kant-Schaps

*President of the Network of European Psychologists
in the Education System, Belgium*

The Standing Committee Psychology in Education of the European Federation of Psychologist Associations (EFPA) - also named Network of European Psychologists in Education N.E.P.E.S. - ran in 2010 an European funded project on the role of psychologists

in lifelong learning - ESPIL. This presentation will outline the main project results. The project delivered a description of the core activities of European psychologists in education, of the main characteristics of their employment, and of the needs of further development of the profession. During the project development it became obvious that the work of psychologists in education is highly appreciated and welcomed by stakeholders and politicians: „Biology is to Medicine as Psychology is to Education”. But at the same time psychologists’ jobs are similar to a switchyard of the European Educational System: in times of economic wealth we see jobs growing, in times of economic crisis we see resources and jobs fading away. What does that mean for students, teachers, parents, an entire society, but also for the future of school psychology? This presentation will indicate responses to this question, i.e. (1) the changing role of psychologists towards providers of primary prevention and mediators/coordinators in cross sectorial and multiprofessional services; (2) the economic significance of Psychology in education for European Member States; (3) the need of reliable data and evidence based practice of psychologists in education; (4) the need of European collaboration among psychologists in education in order to strengthen professional identity.

Ce se ascunde în spatele coeficientului de inteligență?

Prof. univ. dr. Nicolae Mitrofan
Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Universitatea din București

De ce punem o asemenea întrebare? Din mai multe motive: a) psihodiagnosticul românesc nu ține pasul cu ceea ce se întâmplă la nivel internațional, referindu-ne, în special, la testele ce măsoară coeficientul intelectual (QI); b) psihologii români nu au reușit, după mai bine de 20 de ani, să adapteze și să etaloneze pe populație românească poate cele mai bune și mai apreciate teste și baterii de teste care sunt utilizate în alte țări; c) în practică mai sunt utilizate,

din păcate, variante vechi și depășite ale unor mari baterii de inteligență; d) în cazul în care sunt utilizate variante mai vechi, informațiile recoltate se opresc la nivelul valorii coeficientului de inteligență, respectiv cele trei variante, dacă avem în vedere bateriile de inteligență legate de numele lui D. Wechsler. Dacă ne rezumăm doar la valoarea celor trei coeficienți de inteligență (Q.I. verbal, Q.I. performanță și Q.I. global), utilitatea practică a acestor date este puternic restricționată, dacă avem în vedere faptul că în spatele acestora regăsim foarte multe tipuri și categorii de abilități, care pot fi funcționale sau, dimpotrivă, disfuncționale. Pe de altă parte, valoarea Q.I. global poate masca adevăratul nivel de funcționalitate cognitivă. Să ne referim, de exemplu, doar la 2 cazuri: a) Q.I. global = 100; Q.I. verbal = 100; Q.I. performanță = 100; b) Q.I. global = 100; Q.I. verbal = 140; Q.I. performanță = 60. În primul caz, Q.I. global este „susținut” de ceilalți doi coeficienți (valori normale), în timp ce în al doilea caz Q.I. global, deși cu valoare ce trimite spre normalitate, nu mai este „susținut” de ceilalți doi coeficienți, fiind necesară „pătrunderea” în interiorul lor pentru a identifica mai exact care sunt abilitățile cu un nivel slab, respectiv crescut de funcționalitate. Or, ultimele revizuirii ale bateriilor de inteligență Wechsler, respectiv *Wechsler Intelligence Scale for Children* (WISC-IV) și *Wechsler Adult Intelligence Scale* (WAIS-III) au procedat la crearea unei noi metodologii de prelucrare a datelor obținute în urma aplicării testelor ce fac parte din baterie, oferind astfel posibilitatea psihologului de a pătrunde dincolo de valoarea coeficienților de inteligență. Este vorba despre introducerea și, respectiv, calcularea unor noi indicatori, cum ar fi, de exemplu, în cazul Bateriei WAIS-III: 1. Înțelegerea verbală (VCI - *Verbal Comprehension Index*); 2. Organizarea perceptuală (POI - *Perceptual Organization Index*); 3. Memoria de lucru (WMI - *Working Memory Index*); 4. Viteza de procesare (PSI - *Processing Speed Index*). Odată ce se conturează valorile acestor factori, se creează posibilitatea practicianului de a pătrunde în patru noi domenii mai rafinate ale funcționării cognitive. Odată ce au apărut aceste ultime revizii ale celebrelor baterii de inteligență, mulți autori, de mare prestigiu în domeniu, s-au preocupat de conturarea unei metodologii în baza căreia, plecând de la valorile celor 4 factori index, să se identifice

abilitățile cognitive bine dezvoltate și cele slab dezvoltate. Odată identificate, mai ales a celor slab dezvoltate, se pune problema conturării unui program de intervenție din partea specialistului. Oferim, în acest sens, ca exemplu, un studiu de caz.

Ilustrarea rolului condiționării afective în consilierea carierei

Asist. cercet. drd. Andrei Rusu
Prof. univ. dr. Florin Alin Sava
Universitatea de Vest, Timișoara

A căuta un loc de muncă într-o piață saturată, cu un nivel destul de ridicat al șomajului, mai ales în rândul tinerilor, poate fi un proces anevoios și adeseori soldat cu un eșec. Studiul actual vizează testarea eficienței unei intervenții destinate amplificării comportamentului de căutare a unui loc de muncă, pornind de la teoriile procesării duale, ce stipulează facilitarea schimbărilor atât la un nivel explicit (printr-un program de training), cât și la un nivel implicit (prin condiționarea afectivă a participanților). Concret, studiul a comparat (1) un grup de intervenție care a beneficiat în manieră combinată atât de programul explicit cât și de intervenția implicită (intervenție mixtă), (2) un grup care a beneficiat doar de intervenția explicită iar sarcina de condiționare a fost de tip placebo (explicit și placebo), iar (3) cel de-al treilea grup a fost grup de control de tipul „listă de așteptare” (beneficiar de intervenție la finalul perioadei de urmărire). Lotul final de participanți a fost format din 76 de masteranzi (majoritatea în domeniul psihologie) aflați în căutarea unui loc de muncă. Rezultatele obținute au evidențiat un efect al intervenției atât la nivel explicit (amplificând nivelurile auto-eficacității în căutarea unui loc de muncă (AECM) în cazul ambelor grupe beneficiare de training – $d = .59, .68$) cât și la nivel implicit (procedura de condiționare afectivă modificând atitudinile implicite (AI) față de căutarea unui loc de muncă – $d = .58$). Rezultatele asupra AECM s-au păstrat și la o lună după finalizarea studiului, în schimb ce diferențele la nivelul AI au devenit nesemnificative. La nivel comportamental, primele modificări au fost înregistrate la o lună de la finalizarea studiului,

participanții din grupul care a beneficiat de intervenția mixtă declarând cea mai mare frecvență a comportamentelor de căutare a unui loc de muncă ($d = .85$). Mai mult, atât AECM cât și AI s-au dovedit a fi mediatori ai intervenției în schimbarea comportamentală.

**Ce trebuie să cunoască un psiholog școlar în legătură
cu principiile, etapele și instrumentele de analiză structurală
a reprezentărilor sociale?**

Conf. univ. dr. Mihai Șleahțișchi
Republica Moldova

Analiza structurală a reprezentărilor sociale este indispensabilă orișicărui tentative de a decela stilurile comportamentale ale indivizilor. Or, anume reprezentările sociale sunt acelea care, în cea mai mare măsură, ne ghidează acțiunile, ne orientează relațiile și ne organizează faptele. Exprimând „sisteme de noțiuni și valori”, „ansambluri sociocognitive alcătuite din teme, principii și norme”, „rețele de idei, metafore și imagini”, „principii generatoare de luări de poziție” sau „categorii de cunoștințe cu funcționalitate socială”, ele nu fac decât să conducă - de zi cu zi - la „instaurarea unei imagini care permite indivizilor să se adapteze la realitățile de moment”, la identificarea unor „coduri necesare reglării schimburilor sociale”, la „direcționarea relațiilor colective și la justificarea consecințelor acestora”. Așa cum luarea în considerare a reprezentărilor sociale reprezintă o condiție fără de respectarea căreia ar fi inutil să se vorbească despre înțelegerea modului în care indivizii își organizează și desfășoară activitățile de zi cu zi, să vedem în continuare ce avem de făcut în vederea asigurării unui asemenea gen de concordanță, cum trebuie să procedăm pentru a pune în deplină valoare „principiile generatoare de luări de poziție” și care trebuie să fie consecutivitatea pașilor îndreptați spre atingerea acestui deziderat. *Ab initio*, va trebui să ținem cont de aceea că orice reprezentare socială are un anumit conținut (= cogniții care înfățișează diverse aspecte ale realității și care, concomitent, sunt împărtășite de toți sau aproape toți membrii unei populații date). Mai apoi, vom lua în

considerare faptul că, pe lângă conținut, orice reprezentare socială, indiferent de locul sau perioada de timp în care se profilează, dispune și de o structură internă centrată pe doi piloni consistenți - nucleul central și sistemul periferic. Pornind de la premisa că analiza structurală a reprezentărilor sociale trebuie să se axeze pe căutarea componentelor esențiale ale acestora (conținut, nuclee centrale, elemente periferice) și având în vedere că teoria reprezentărilor sociale este diferită de tradiția psihologiei sociale prin aceea că nu privilegiază niciun tip de metode, o parte însemnată a specialiștilor din domeniu acreditează ideea potrivit căreia fiecărui studiu consacrat „sistemelor de interpretare a realității” trebuie, în mod necesar, să parcurgă trei etape consecutive, fiecare revenindu-i o anumită semnificație și o anumită garnitură de instrumente investigaționale. Astfel, în cadrul primei etape urmează să se producă delimitarea conținutului. La acest moment, trei instrumente de cercetare pot fi considerate ca fiind „cele mai pertinente”: discuția, metoda de evocare liberă (care constă în a-i cere interviewatului să facă asocieri în mod degajat, pornind de la unul sau mai multe cuvinte inductoare) și, în cele din urmă, „chestionarul de caracterizare”. Cea de-a doua etapă este etapa identificării nucleului central și a organizării reprezentării. În vederea atingerii acestui obiectiv, pot fi antrenate, din nou, metoda evocărilor libere și chestionarele de caracterizare. În același timp, mai pot fi utilizate instrumente investigaționale precum tehnica schemelor cognitive de bază sau tehnica de analiză a similitudinii. A treia etapă are drept scop controlul centralității. Punerea în evidență, în cadrul etapei premergătoare, a organizării reprezentării asigură o cunoaștere mai mult ipotetică a nucleului central. De aceea, rămâne de văzut dacă ceea ce-a fost identificat anterior este chiar nucleul central. Și de această dată, în vederea obținerii rezultatului scontat, va fi utilizată o gamă variată de instrumente investigaționale: tehnica de „punere în discuție”, cea a „scenariului ambiguu” sau/ și cea a „recunoașterii obiectului”. Cele trei etape, spun specialiștii, sunt esențiale și de neocolit. Aplicarea lor garantează în deplinătate valoarea rezultatelor și a analizelor legate de varii obiecte sociale (în mod special, de cele care vizează *familia, grădinița și școala*).

The role of school psychologist in the partnership between kindergarten, school and family in Bulgaria

Assoc. Prof., PhD, Stanislava Stoyanova
South West University „Neofit Rilsky”, Blagoevgrad, Bulgaria

Collaboration between kindergarten, school and family follows from the immanent goals of educational process. The economic, political, institutional and media factors influencing the partnership between kindergarten, school and family are discussed. The data concerning some media representations of young people's education in Bulgaria and economic situation in the country are presented. The functions of the school psychologist or pedagogical councilor in Bulgarian schools and kindergartens are described. S/he executes some mediating, supervising, mentoring and coordinating roles working with children, parents, teachers, and organizational representatives. Some cases of psychologists' activity in the kindergarten are presented. They concern the work not only with children, but also with their parents. The trend is more and more psychologists in Bulgaria to be appointed in different institutions to improve mental health of different parts of the population from the early childhood.

The power of prevention

Prof., PhD, Ann Vernon
Albert Ellis Institute, New York

Mental health disorders in the child/adolescent population are concerning for many reasons, and often go untreated. Without proper treatment, their condition usually worsens, so that by the time they are young adults they may be unable to work in order to support themselves, they have difficulty maintaining healthy relationships, and they may resort to drug and alcohol to help them deal with emotional pain. Even more disturbing is the fact that untreated mental illness can result in violence that manifests itself in many

forms. Given that there is an inextricable link between children's mental and emotional health and their ability to learn and be successful, it is imperative that we attend to mental health issues. Youth who do not experience success in school are more likely to drop out, and consequently, their ability to get a good job decreases. Furthermore, they are very likely to live at the poverty level, which creates other problems. We need to focus on raising awareness about the power of prevention. Our goal as educators and mental health professionals should be to put more emphasis on preventing problems before they occur by deliberately and systematically teaching children ways to enhance their social, emotional, behavioral and cognitive development. We must teach young people how to function effectively in an increasingly challenging world. We need to foster the development of psychological health in children and adolescents, putting prevention at the forefront so that young people can succeed in life.

Rezumatele lucrărilor prezentate pe secțiuni (A-Z)

Metode și tehnici experiențiale de lucru în procesul de informare, formare și re-formare a părinților

Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă
*Facultatea de Psihologie, Universitatea „Titu Maiorescu”
București*

Din ce în ce mai mulți părinți își exprimă nevoia de a fi consiliați de către psihologii educaționali în demersul lor de creștere, dezvoltare și educare a copiilor și adolescenților. Metodele experiențiale de lucru în ședințele individuale dar și cele de grup răspund nevoilor de îndrumare/ asistare a celor interesați de a-și juca rolul de părinte cât mai „profesionist” cu putință, spre binele copilului lor. Informarea acestora ar putea consta în descrierea particularităților de vârstă ale copiilor, în prezentarea modelelor parentale din perspectivă tradițională vs. partenerială și a sistemului familial ca proces complex de construcție și reconstrucție pe parcursul întregii vieți. Formarea și Re-formarea părinților au în atenție eficientizarea și îmbogățirea pattern-urilor comportamentale ale acestora. Managementul stresului părinților, comunicarea eficientă cu copilul, rezolvarea problemelor specifice de vârstă ce apar în relația părinte-copil pot fi teme de bază în procesul de consiliere educațională a părinților. Metodele artterapeutice utilizate în cadrul activităților de dezvoltare propuse au menirea de a ajuta la conștientizarea *pattern*-urilor dezadaptative folosite și la descoperirea și înlocuirea acestora de către părinți cu noi modalități eficiente de interacțiune.

Relația dintre creativitate și strategii de coping la elevii de liceu

Psiholog specialist Anca-Laura Atudorei
Spitalul Clinic „dr. Gavril Curteanu” Oradea

Deși creativitatea reprezintă un concept înalt valorizat în mediul educațional, literatura de specialitate oferă puține date privind relația sa cu mecanismele de coping. Acest studiu prezintă rezultatele unei analize corelaționale ce a cuprins 120 de elevi de liceu, în an terminal, evaluați cu Barron-Welsh Art Scale (BWAS) și Scala de Abordare Strategică a Copingului (SACS). Sperăm că concluziile se vor dovedi utile consilierilor școlari în dezvoltarea unor noi modalități de optimizare a strategiilor de coping comportamental și social, prin organizarea de activități individuale sau de grup mediate artistic.

Rolul liderului sau „managerului” în școală

Profesor Florentina Baciu-Borz
Director, Liceul Tehnologic Nr. 1 Popești

A fi lider sau „manager” într-o școală din mediul rural atrage pe lângă responsabilitate și o mare provocare. A încerca să ridici standarde, să formezi caractere, să iei hotărâri sau să aplici decizii este poate cea mai grea misiune, dar în același timp și cea mai plăcută. Atunci când decizia și munca ta reușesc să miște puțin lucrurile din loc sau să-i ajute cât de puțin pe cei care îi „conduc”, mulțumirea sufletească este majoră. Organizarea, controlul, decizia, creativitatea și perseverența sunt elemente esențiale în desfășurarea activității unui bun lider. Importante pentru un bun conducător sunt însă și caracterul și disciplina personală. Exemplul tău îi va motiva și pe ceilalți să te urmeze, să facă la fel ca tine, ba mai mult chiar să te depășească, asemenea sătenilor din nuvela „Popa Tanda” de Ioan Slavici. O altă trăsătură majoră pentru personalitatea liderului este și autoritatea acestuia, autoritate pe care trebuie să o folosească cumpătat, echilibrat și de care nu trebuie să abuzeze sau să se folosească în scopuri personale. A încerca să pui toate acestea în

practică pare uneori poate imposibil dar dacă ai dorința de a lăsa ceva durabil în urma ta și dacă ești ajutat de oameni care se bucură atunci când reușești să realizezi lucruri mici sau mari, nimic nu e imposibil. Un manager bun trebuie să își cunoască rolul pe care îl are în școală atât pentru elevi, cât și pentru dascăli, adică să aibă grijă de „turma” lui ca un bun păstor, astfel încât „oile” lui să nu ducă lipsă de nimic și abia atunci își va putea îndeplini cu succes sarcinile, oricât de mari ar fi provocările.

Ghid de bune practici în abordarea copilului cu ADHD

Studentă Teodora Bara

Lect. univ. dr. Marius Drugaș

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Tulburarea hiperkinetică cu deficit de atenție înregistrează în ultimul timp o incidență și o prevalență în continuă creștere. Abordat într-o manieră concisă și la îndemâna oricui, acest ghid are menirea de a le oferi sprijin tuturor celor implicați în creșterea și educarea copiilor cu ADHD. Obiectivele ghidului pe care îl propunem sunt de a antrena atât părinții, cât și pedagogii, să facă față situațiilor dificile, de a-i învăța strategii de control eficiente, coerente și adaptate comportamentului hiperkinetic al copilului și nu în ultimul rând de a oferi informații în legătură cu tratamentele actuale.

Programul de dezvoltare socială și emoțională a copiilor „Eu sunt EU”

Lect. univ. dr. Delia Bîrle

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Se vorbește tot mai des despre dezvoltarea socială și emoțională a copiilor, considerându-se că aceasta joacă un rol din ce în ce mai important, putând să egaleze sau să depășească importanța acordată dezvoltării în plan cognitiv. Dacă până nu demult familia și

instituțiile de educație erau interesate mai ales de performanțele cognitive ale copiilor, tot mai mult accentul se pune pe echilibrul emoțional și autocontrol, pe învățarea comportamentului prosocial și a proactivității. Programul „Eu sunt EU” este un astfel de program, destinat copiilor cu vârste între 5 și 10 ani, pe mai multe module. Și pentru că „Fără părinți nu se poate”, creatoarele programului au propus câteva module destinate părinților. Exemple de bune practici în acest domeniu vor fi expuse.

Influența stimei de sine asupra comportamentului timid al școlarului și adaptarea socială

Conf. univ. dr. Tamara Bîrsanu
Universitatea Ecologică din București

Studiul analizează eficiența programului de formare și dezvoltare a stimei de sine pentru reducerea timidității și creșterea interacțiunii sociale prin formarea și dezvoltarea stimei de sine. Studiul este de tip quasi-experimental. Se verifică ipoteza generală care enunță că dezvoltarea stimei de sine reduce timiditatea școlărilor, la fel ca cele speciale: a) între nivelul de timiditate, de dinainte și de după aplicarea programului de formare și dezvoltare a stimei de sine, diferența este semnificativă; b) există asociații semnificativ negative între timiditate și stima de sine; c) între timiditate și stima de sine există o interdependență semnificativă.

Toleranță scăzută la frustrare, furie și agresivitate la elevii de gimnaziu

Psiholog Dana Bodea
Conf. univ. dr. Simona Trip
Lect. univ. dr. Carmen Bora
Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Obiectivul principal al lucrării de față este evaluarea eficienței unui program de educație rațional emotivă și comportamentală în

reducerea furiei și comportamentelor agresive la elevii din ciclul gimnazial, prin modificarea nivelului toleranței scăzute la frustrare. Eșantionul a fost format din 124 elevi (45 lot experimental, 79 lot de control), cu vârsta cuprinsă între 11 și 13 ani. Dimensiunile luate în calcul și evaluate în pretest și posttest au fost: toleranța scăzută la frustrare, furia (activare fiziologică, respingere, furie internă, invidie, suspiciozitate, furie episodică, durata furiei) și comportamentele agresive (agresivitate directă, agresivitate mascată, răzbunare, *bullying*, agresivitate relațională). Rezultatele obținute au evidențiat o creștere a raționalității pentru lotul experimental, fără modificări în ceea ce privește lotul de control.

O perspectivă modernă asupra jocului - metacomunicarea

Prof. univ. dr. Elena Bonchiș

*Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea
Președinte al Asociației Naționale a Psihologilor Școlari*

Definit ca formă de activitate în care relațiile sociale dintre oameni se recrează în afara condițiilor activităților utilitare nemijlocite (Elkonin, 1980), jocul intră în sfera preocupărilor științifice odată cu apariția lucrării lui Huizinga, „Homo ludens”, dezvoltându-se apoi o serie de teorii care explică originile, mecanismele și finalitățile acestuia. Din cadrul teoriilor moderne, teoria metacomunicării propusă de Bateson ocupă un loc aparte. Preluând de la Huizinga conceptul de „cerc magic”, care separă copilul de restul lumii, Bateson introduce termenul de metacomunicare, definit ca un act de comunicare între doi agenți, care comunică despre comunicare în sine, despre relațiile dintre ei, sau și despre una și despre alta (Neitzel, 2008). Ulterior autorul va folosi termenul de *play-frames* în care copiii acționează, vorbesc despre jocul lor, făcându-se diferența dintre comunicarea în diferitele episoade ale jocului și discuțiile despre joc, când copiii par a fi niște outsiders (Verenikina, Harris și Lysaght, 2003). În timpul jocului copiii devin adevărați negociatori, discutând despre ce fac, cum fac, ce reguli trebuie să respecte. Conceptul de *play-frame* cuprinde un

set de principii care coordonează comportamentul și evenimentele jocului. Acest *play-frame* apare la începutul jocului, este creat și înțeles de copii, el incluzând: transformări specifice, obiecte personale, timp, spațiu, acțiuni, roluri, reguli. În acest cadru copiii comunică între ei dorințele lor de schimbare, vorbesc despre caracterul jocului, deci metacommunică.

Studiu comparativ între suicid și tentativele de suicid în județul Bihor

Medic drd. Oana Cornuțiu

*Spitalul Clinic Municipal „Dr. Gavril Curteanu” Oradea
Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”*

Cluj-Napoca

Comportamentul suicidar are cauze extrem de complexe, ca orice comportament: psihologic, biologic, cultural, cutumiar, sezonier, ontogenic etc. Obiectivul nostru a fost de a compara din mai multe puncte de vedere tentativele de suicid versus suicid din anul 2012 în județul Bihor. În acest scop, am cules date despre suicid în județul Bihor în anul 2012 (95 de cazuri) și totalitatea tentativelor de suicid din același an, aceeași arie geografică (292 de cazuri) ,prezentate la UPU adulți Spitalul Județean de Urgență Oradea și camera de gardă Psihiatrie Oradea. Rata suicidului a fost de 16,04/100.000, pe când rata tentativelor de suicid a fost de 63,92/100.000. Raportul tentative de suicid/suicid a fost de 3,94. Vârful ratei tentativelor de suicid se situează în luna iunie, la fel ca în cazul suicidului. În cazul tentativelor de suicid predomină femeile de etnie maghiară, cu vârsta cuprinsă între 20 și 29 ani, care încearcă să se sinucidă prin intoxicație medicamentoasă. În cazul lotului suicidarilor predomină bărbații maghiari, cu vârsta medie de 52,25 ani, din mediul rural, care recurg la spânzurare ca metodă de comitere a actului. Fenomenul parasuicidar este, până la un punct, similar fenomenului suicidar, și poate fi considerat o etapă în cariera suicidară, cel puțin la o parte din suicidari.

Rolul tendințelor psihopatologice în formarea personalității elevilor cu și fără ADHD

Conf. univ. dr. Camelia Dindelegan

Psiholog Florina Serac-Popa

*Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea
Spitalul Clinic Municipal „Dr. Gavril Curteanu” Oradea*

Hiperactivitatea cu deficit de atenție la copil (ADHD) este cel mai recent termen utilizat pentru a defini o tulburare specifică de dezvoltare atât a copiilor, cât și a adulților, compusă din deficite în susținerea atenției, controlul impulsului și reglarea nivelului de activitate la cerințele situaționale. Printre tulburările psihiatrice infantile, una cu cele mai provocatoare probleme comportamentale pentru practicieni și profesori este tulburarea hiperkinetică cu deficit de atenție (ADHD). Cu o prezență în școli de 5-7%, tulburarea reprezintă una dintre cele mai comune repere de tulburare mintală atât în școli, cât și în agențiile comunitare. Deși istoric ADHD a fost catalogată ca fiind o tulburare psihiatrică, sistemele de educație devin mai conștiente de impactul școlar și de potențiale provocări pentru propagarea condițiilor de acomodare pentru copiii diagnosticați cu această tulburare. Cercetările curente arată că simptomele copiilor cu ADHD apar diferit în funcție de situație (ex: locul de joacă, activități structurate la clasă) și au un impact semnificativ social, școlar și/sau ocupațional. Barkley (1998) descrie cele trei caracteristici primare ale ADHD ca și „Sfânta treime” care include o cronică impulsivitate paternă, tulburări de atenție și/sau hiperactivitate. În ciuda faptului că sunt o varietate de simptome prezente în ADHD, hiperactivitatea continuă să fie cea mai des amintită ca o caracteristică a diagnosticului. Lucrarea de față urmărește să sublinieze influența ADHD asupra performanței școlare, stimei de sine, demonstrativității și ciclomotimiei la următoarele grupe de vârstă: 10-11 ani, 13-14 ani. Presupunem că există diferențe semnificative în ceea ce privește performanța școlară, stima de sine, demonstrativitatea și ciclomotimia în cazul elevilor din clasa a IV-a cu ADHD față de elevii din clasa a IV-a fără ADHD, dar și în cazul elevilor din clasa a VIII-a cu ADHD față de elevii din clasa a VIII-a fără ADHD. Subiecții sunt în

număr de 80 din care 40 cu potențial ADHD și 40 cu un nivel normal de dezvoltare. 40 de copii au cu vârsta cuprinsă între 10 și 11 ani și sunt elevi în clasele a IV-a în cadrul Liceului Tehnologic Popești. 20 de elevi prezintă simptomele specifice ADHD, iar 20 de elevi au un nivel normal de dezvoltare. Ceilalți 40 de copii au vârsta cuprinsă între 13 și 14 ani și sunt elevi în clasele a VIII-a din cadrul Liceului Tehnologic din Popești, din care 20 de elevi prezintă simptomele specifice ADHD, iar 20 de elevi au un nivel normal de dezvoltare.

Profesorul consilier școlar – mediator în relația profesori - elevi-familie

Prof. consilier școlar drd. Ioana Drugaș
Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, Oradea

Prof. consilier școlar drd. Mihaela Levai
Liceul Pedagogic „Iosif Vulcan”, Oradea

Funcția de „profesor consilier școlar” este prezentată în Ordinul nr. 5555 din 7 octombrie 2011 al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, ca având obligații, în unitatea de învățământ preuniversitar în care își desfășoară activitatea, atât față de copiii/elevii și părinții acestora, cât și față de personalul didactic al unității. Adesea ne întrebăm care anume este realitatea din școli și care este rolul consilierului școlar? Care sunt adevăratele probleme cu care se confruntă profesorii la clasa de elevi și unde trebuie să intervină consilierul școlar? Aceste întrebări au stat la baza derulării prezentului studiu în care am dorit să stabilim principalele probleme cu care se confruntă profesorii și care sunt, după părerea dâșnilor, ariile de intervenție ale consilierului școlar. Prin participarea a 50 de cadre didactice la prezentul studiu, am stabilit că principala problemă cu care se confruntă profesorii la clasă este comportamentul indisciplinat al elevilor (42%). Profesorii simt nevoia de a colabora cu profesorul consilier școlar în dezvoltarea coeziunii grupului-clasă (34%) și în implementarea unor programe de modelare comportamentală la elevi (32%), ambele arii de intervenție fiind relaționate cu

problemele de natură disciplinară menționate mai devreme. În ceea ce privește colaborarea cu părinții, profesorii consideră că este importantă dezvoltarea relațională părinte-copil (20%), cunoașterea propriului copil (14%), dar și implicarea părinților în activitatea educațională a copiilor (14%). Așadar, profesorul consilier școlar este perceput ca un mediator între cadrele didactice și problemele de la clasă, între elev și activitatea instructiv-educativă, între copil și părinte. Rezultatele obținute în urma acestui studiu reprezintă punctul de pornire în conceperea și derularea unui program de intervenție, la nivelul unităților școlare luate în studiu, cu scopul de a dezvolta abilitățile părinților și profesorilor de a opera cu un sistem eficient de întăririi și pedepse, având în vedere și dezvoltarea abilităților de management al comportamentelor disruptive manifestate de elevi.

Mit și adevăr despre utilitatea jocurilor video educative

Lect. univ. dr. Marius Drugaș

Studentă Brigitta Doringe

Student Radu Stamatian

Student Tamas Szabo

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

În ultima perioadă interesul pentru jocuri video a crescut în rândul copiilor, în parte și din cauza creșterii varietății platformelor pe care utilizatorii se pot juca. Recent, o atenție deosebită este acordată așa-numitelor *jocuri video create în scop educativ*, care pot fi utilizate în cadrul grădiniței/ școlii sau în afara acestora. Deși creatorii lor susțin efectele lor benefice pe plan educativ, până în prezent puține studii empirice susțin această asumție. Grupul de studiere a psihologiei jocului video din cadrul Departamentului de Psihologie, Universitatea din Oradea, își propune ca prin această lucrare să evalueze comparativ atitudinea părinților, a psihologilor, a *gamer*-ilor și a nespecialiștilor cu privire la rolul jocurilor video educative în copilăria mică. Sarcina participanților a fost de a identifica teme și activități specifice acestor jocuri, abilități pe care este posibil să le dezvolte la copii, beneficiile și riscurile asociate,

precum și gradul de violență. Rezultatele indică o polarizare a atitudinilor, de la cele mai degrabă favorabile din partea împătimiților de jocuri și a părinților, la neutră din partea non-specialiștilor și mai degrabă negativă din partea psihologilor. Lucrarea reliefează importanța unei abordări multidimensionale a jocurilor video educative, insistând asupra necesității de a trece de simpla evaluare a acestora ca fiind „bune” sau „rele”.

Impactul modelelor educative din familie asupra comportamentelor copiilor

Lect. univ. drd. Angelica Hălmăjan

Student masterand Alexandra Horvath

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Cercetarea întreprinsă și-a propus: analiza factorilor care influențează comportamentele școlarului mic în situații sociale conflictogene, relevarea mecanismelor de coping utilizate de familiile copiilor cu comportamente dominant dezadaptative (agresive) comparativ cu cele ale familiilor în care copiii au comportamente dominante adaptative (asertive), obiectivarea relației dintre funcționarea familiilor, sărbătorirea evenimentelor speciale ale acestora și comportamentele dominante ale copilului în situații sociale conflictogene. Lotul de subiecți a fost constituit atât din părinți, cât și din copiii acestora - 65 de părinți ai căror copii sunt elevi în clasele a III-a și a IV-a în Oradea. Pentru evaluarea părinților au fost utilizate: Indicele referitor la sărbătorile în familie (FCEL - McCubbin & Thompson), Instrumentul de evaluare a familiilor (FAD - Epstein, Baldwin & Bishop), Scala de evaluare personală din perspectiva crizelor familiale (F-COPES - McCubbin, Olson & Larsen). În cazul copiilor s-a utilizat Proba de evaluare a atitudinii față de agresivitate (Koutselini et al, 2011), elaborată în Programul DAPHNE III, constituită din 14 scenarii ce prezintă copiilor o serie de situații și solicită alegerea unei modalități de acțiune în registru asertiv, pasiv sau agresiv. Rezultatele ne permit să concluzionăm că manifestarea agresivă sau asertivă a copiilor în situații conflictuale

nu depinde de nivelul de educație al familiei, fiind prezentă într-o măsură similară în toate familiile, fapt ce ne determină să ne punem întrebări cu privire la alți factori care pot influența sau interfera cu comportamentul copilului în diverse situații conflictogene. Imaginea de sine percepută de copii diferă semnificativ între copiii cu comportamente dominant agresive și copiii cu comportamente dominant pasive, iar copiii asertivi au o imagine de sine mai pozitivă comparativ cu copii agresivi.

Impactul percepției angajaților cu privire la satisfacția îngrijirii oferite copilului asupra diferitelor fațete ale muncii

Lect. univ. drd. Angelica Hălmăjan

Student masterand Lorena Ambruș

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Cercetarea de față a pornit de la teoria schimbului social care a fost folosită cu succes pentru a înțelege mai bine relația dintre practicile de muncă-familie și atitudinile față de locul de muncă (Haar & Spell, 2004), teorie pe care se bazează Percepția suportului familial oferit de organizație (FSOP – Allen, 2001). Autorul sugerează că angajații dezvoltă convingeri cu privire la cât de mult sunt îngrijiți și apreciați de către organizația lor; Haar și Spell (2004) susțin afirmația conform căreia beneficiile muncă-familie duc la implicare mai mare a angajaților față de organizația lor. Studiul de față își propune să evidențieze rolul percepțiilor angajaților în oferirea de suport familial de către organizație, focalizându-se asupra părinților cu copii mici aflați într-o instituție preșcolară. Studiul are două părți: prima se axează pe o încercare de adaptare a FSOP pe populația română, iar cea de a doua parte are ca obiective evidențierea impactului satisfacției date de mediul de îngrijire al copilului asupra satisfacției profesionale a părinților, investigarea relației dintre tipul de îngrijire aferent copilului și satisfacția părinților față de oferta educațională, comunicarea dintre grădiniță și familie, relația copilului cu educatoarea, nivelul de dezvoltare al copilului prin prisma educației primite în grădiniță. La cercetare au

participat 67 de persoane cu vârste cuprinse între 24 și 54 de ani ($m = 33,23$), provenind din mediul urban sau rural, implicați în muncă în mediul privat sau în companii de stat care au copii cu vârsta cuprinsă între 2 ani și 6 ani, înscriși la grădinițe în sistem de stat sau privat, ori la creșe. Instrumentele utilizate au fost Scala FSOP (Allen, 2001), care măsoară percepția angajatului cu privire la suportul familial oferit de organizație, scala JDI, care măsoară satisfacția în muncă, Scala UWES, Scala Utrecht pentru măsurarea implicării în muncă. Ipotezele formulate se susțin parțial, ilustrând diferențe din punct de vedere al percepțiilor angajaților cu privire la suportul familial oferit de organizație în funcție de venitul persoanei. Așadar, un suport familial din partea organizației perceput ca pozitiv se poate datora credințelor individului că un nivel mai ridicat al recompenselor financiare poate fi un ajutor în plus perceput ca suport familial, astfel acesta poate să recurgă la un mod de îngrijire a copilului mai complex. De asemenea, satisfacția în muncă diferă în funcție de nivelul venitului familial, astfel un nivel mai ridicat de câștig reprezintă o sursă de satisfacție mai mare, iar la nivel de vigoare și implicare în muncă un nivel salarial mai mic (scăzut) poate produce distres psihologic, influențând negativ sau restrângând modalitățile de relaxare din timpul liber. răsfrângându-se apoi asupra activităților de la locul de muncă.

Eficiența unui program de dezvoltare socială și emoțională la ciclul primar

Psiholog Adela Lazăr

Prof. Natalia Ștefan

Grădinița Căsuța lui Winnie and Princess, Oradea

Lect. univ. dr. Delia Bîrle

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Prezenta intervenție psihopedagogică a urmărit creșterea nivelului de acceptare într-o clasă de elevi, fiind implementată la un număr de 23 de copii, aflați în clasa a III-a la Școala Nicolae

Bălcescu, din localitatea Oradea. Planul de intervenție este format din trei mari arii de intervenție: „Autocunoașterea și acceptarea diferențelor interindividuale. Prietenia.”; „Dezvoltarea emoțională” și „Acceptarea necondiționată de sine și de altul.” Fiecare arie de intervenție are un anumit număr de activități, care s-au desfășurat pe parcursul a șase săptămâni, în cadrul școlii. Pentru evaluarea nivelului de acceptare a copiilor în pretest și posttest, am utilizat un chestionar cu situații posibile - „Atitudinea de acceptare/ respingere/ indiferență în clasa de elevi” și două chestionare socio-metrice. În urma analizei de frecvență constatăm prezența unei ușoare creșteri a nivelului de acceptare în situații cum ar fi: dacă un copil cere des ajutorul în timpul orelor, dacă se plimbă prin clasă în timpul orelor, dacă are nevoie de mai mult timp pentru a rezolva la tablă. De asemenea se constată o creștere în ierarhia preferințelor colegilor la trei dintre copiii aflați înaintea intervenției pe ultimele locuri.

Educația morală a preșcolarilor

Prof. Maria Daniela Lukacs

Grădinița cu Program Prelungit nr. 56, Oradea

Scopul lucrării îl reprezintă prezentarea unor modalități eficiente de realizare a educației morale a preșcolarilor în grădiniță și prezentarea principalelor instituții sociale care contribuie la formarea educației morale. Comportamentele sănătoase sunt învățate social de către copii prin observarea și imitarea adulților (puterea exemplului) și prin exercițiu. De exemplu, întrajutorarea, milostenia, dorința de a face o bucurie unui semen sunt comportamente care se învață din familie în perioada timpurie de dezvoltare (vârsta preșcolară) și au un rol definitoriu în dezvoltarea atitudinilor și practicilor din perioadele ulterioare de dezvoltare și din viața adultă. Modalitățile de realizare sunt diverse: activitățile zilnice (jocuri didactice, de creație, de rol, de mișcare, memorizări, convorbiri, cântece), proiecte educaționale, opționalele, activitățile extracurriculare (serbări, vizite, excursii, spectacole, întâlniri cu specialiști). Părinții și educatorii contribuie, în strânsă colaborare, la ridicarea nivelului educativ al elevului integrat în colectiv. Reușita acestei acțiuni presupune însă o

cunoaștere specială a fiecăruia. El trebuie urmărit permanent și profund, sub toate aspectele personalității lui. Copilul are nevoie să fie ajutat, apărat, călăuzit, are nevoie să se simtă important pentru cei din jurul său.

Stresori, strategii de coping și autoeficacitate în adolescență

Student masterand Larisa Ruth Maghiar

Conf. univ. dr. Monica Secui

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

În zilele noastre lumea se confruntă din ce în ce mai mult cu stresul în viața de zi cu zi. Acest lucru se întâmplă și la generația tânără, iar vârsta persoanelor stresate este din ce în ce mai mică. Pornind de la acestea, lucrarea de față își propune să studieze care sunt principalii stresori în adolescență, eventualele diferențe în ceea ce privește stresul autoperceput în funcție de etapa de dezvoltare (adolescența de mijloc și sfârșitul adolescenței) și apartenența de gen, relația dintre stresul autoperceput și stresorii adolescenței, relația dintre stresul autoperceput și calitatea vieții (autoeficacitate, satisfacția vieții), dar și suportul social, relația dintre stresorii din adolescență și calitatea vieții, respectiv, suportul social. De asemenea, este de interes să se studieze relația dintre stresul autoperceput și strategiile de coping utilizate, dar și eventualele diferențe în ce privește strategiile de coping: activ, căutarea suportului social instrumental, căutarea suportului social emoțional, negare și orientarea spre religie.

Dezvoltarea limbajului la preșcolar și școlarul mic - implicații psihopedagogice

Educatoare Angela Mladin

Grădinița cu Program Prelungit, Băile Felix

Studiul de față și-a propus să analizeze factori cognitivi și sociali implicați în dezvoltarea limbajului la vârstă preșcolară și

școlară mică, determinând diferențe la nivelul limbajului activ și pasiv la două grupe diferite grupe de vârstă (grupa mare și clasa pregătitoare). Factorii cognitivi analizați se referă la cele trei forme ale memoriei (de scurtă durată, de lucru și de lungă durată), iar ca și variabilă socială ne-am referit la statutul copilului în familie, și anume copil singur la părinți, copil care are frați mai mici și copil care are frați mai mari. Rezultatele și implicațiile lor pentru procesul instructiv-educativ vor fi discutate pe larg.

Influența psihodinamicii neurocerebrale asupra agresivității adolescenților

Asist. univ. drd. Dănuț Murariu
*Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Universitatea „Petre Andrei” din Iași*

Studiile din domeniul neuro-științelor aduc o nouă viziune asupra agresivității în adolescență, prin oferirea de explicații și o modalitate practică de a evita dezvoltarea unor blocaje dinamice cerebrale care însoțesc tulburări hormonale, și care se traduc în stări emoționale, manifestări agresive, tulburări de comportament, aspecte multiple ale personalității umane. Perioadă caracterizată printr-un ansamblu de transformări evolutive, extrem de nuanțate, de natură bio-psiho-socială, adolescența reprezintă cea mai complexă etapă de dezvoltare a tânărului în drumul său spre maturitate, etapă care ridică cele mai mari dificultăți, datorită frecvențelor perturbări fiziologice, dezechilibre afective, devieri caracteriale și tulburări de conduită care însoțesc adeseori maturizarea. Formele agresivității îmbracă însă nuanțe multiple. În registrul larg al agresivității umane, actul agresiv poate îmbrăca forme subtile de manifestare, cum ar fi reacțiile afective (intimidare) sau reacțiile verbale, ironia, sarcasmul, dar și atitudini precum pasivitatea, indiferența, refuzul ajutorului (Păunescu, 1994). Factori de risc asociați agresivității, (Eleanor Gultzoe, 1997) sunt de asemenea numeroși: predispoziții naturale, predictorii timpurii ai comportamentului violent, factori de circumstanță, factori familiali, factori ai vieții sociale, condiții

favorizante. În timpul descărcărilor emoționale nervoase s-a observat o anumită dinamică cerebrală specifică, traducându-se printr-o „eliberare” a impulsurilor nervoase, cu efect cathartic asupra personalității în ansamblu. Formele prin care se produc aceste descărcări sunt variate: reacții agresive verbale, fizice (bătaie - mai ales în raport cu colegii), izbitul cărților, al caietelor, izbitul ușilor, izbucniri violente etc. Activitatea armonioasă a tuturor părților organismului și a relațiilor sale cu mediul înconjurător este asigurată de sistemul nervos. Pubertatea este un construct (Muuss, 1996) ce caracterizează debutul influenței hormonale asupra afectelor și devine un indicator al diferențelor individuale în experimentarea psihosocială care conduce la probleme de internalizare/externalizare, exprimate prin blocaje de psihodinamică neurocerebrală și comportamente aferente (Hirshfeld et al, 1992). Sistemul neuro-endocrin este răspunzător de dezvoltarea normativă în adolescență, factorii răspunzători de maturizare fiind apreciați pentru diferențieri între adulți, copii și adolescenți. Circuitele limbic-hipotalamo-pituitar-adrenergic [L-HPA] și hipotalamic-pituitar-gonadal [HPG] sunt sisteme hormonale cu impact asupra dezvoltării puberale, fiind implicate în apariția tulburărilor de internalizare/externalizare. Cercetările moderne (rezonanță magnetică nucleară) de cercetare a creierului uman din ultimii ani au dezvăluit o hartă comportamentală a creierului cu toate tipurile de imagini [3D, 4D] – PET, MRI, permițând dezvoltarea anumitor programe ultra-performante: GENESIS, NEUROZOOM etc. S-au stabilit astfel anumite corespondențe între diferitele stări ale ființei umane și caracteristicile activității electrice a creierului, obiectivată sub forma undelor cerebrale care apar în fiecare stare. Undele cerebrale sunt de patru tipuri: alfa, beta, delta și teta. Există o legătură directă între frecvențele cerebrale și funcționarea fiziologică a organismului, de exemplu: dacă creierul are niveluri scăzute de glucoză, ne ia somnul sau putem intra chiar și în comă, deoarece activitatea electrică a creierului se reduce puternic, iar frecvențele cerebrale încetinesc. Hiperactivitatea cronică a ficatului/suprarenală va însoțită de o activitate electrică ridicată și de frecvențe cerebrale accelerate, ducând la apariția simptomelor de insomnie și anxietate. Antrenarea undelor cerebrale stimulează folosirea ambelor emisfere cerebrale

printr-o îmbinare între rațional și imaginația creatoare, calm și emoțional, vedere de ansamblu și capacitate de analiză, memorare și logică; sunt stimulate toate zonele cerebrale prin practicarea de diverse exerciții, pentru a provoca o schimbare în activitatea electrică a creierului, o îmbunătățire a percepției și o anumită stare de conștiință (Saxby și Peniston, 1995.) Prin îmbunătățirea capacității creierului, sporește echilibrul organismului, ce va avea efect asupra sistemului endocrin, prin eliberarea unor cantități sănătoase de hormoni: serotonină, melatonină, analgezice naturale, endorfine (Schacter, 1977). Analiza electroencefalogramelor arată că, prin relaxare superficială sau profundă, se produc creșteri semnificative ale nivelului de beta-endorfine, norepinefrină și dopamină, hormoni care generează sentimente de claritate mentală și extinsă, calm, echilibrul emoțional. Printre beneficiile programelor de antrenare a undelor cerebrale enumerăm: eliberarea blocajelor emoționale; eliminarea fugii de idei, scurtarea perioadelor de adaptare, creșterea productivității și a performanței; tratarea cazurilor de A.D.H.D. și A.D.D.; dezvoltarea capacității de a decide în situații percepute ca fiind copleșitoare; învățarea rapidă a limbilor străine, a cântatului la instrumente muzicale; creșterea vitalității și a energiei; eliberarea de stres și efectele generate de acesta etc.

Eficiența unui program de educație rațional emotivă și comportamentală în reducerea fenomenului de bullying

Psiholog Oana Bianca Opriș

Lect. univ. dr. Carmen Bora

Conf. univ. dr. Simona Trip

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Obiectivul cercetării de față îl constituie evaluarea eficienței unui program de educație rațional emotivă și comportamentală în diminuarea fenomenului de *bullying* prin modificarea cognițiilor iraționale (toleranța scăzută la frustrare) și, implicit, a emoțiilor negative disfuncționale (în special cu furia) și a consecințelor comportamentale. Eșantionul a fost constituit din 121 de elevi (69 de elevi în lotul experimental și 62 de elevi în cel de control), cu vârsta

cuprinsă între 10 și 13 ani, elevii din lotul experimental participând la 12 activități de educație rațional emotivă și comportamentală. În momentele pretest și posttest au fost evaluate următoarele variabile: toleranța scăzută la frustrare, furie, *bullying* și empatie. Rezultatele au evidențiat reducerea toleranței scăzute la frustrare, a dimensiunilor furiei (agresivitate deschisă, agresivitate mascată, răzbunare, impulsivitate, invidie, suspiciozitate, durată) și a comportamentelor de agresivitatea verbală și victimizarea sociala asociate fenomenului de bullying, precum și creșterea nivelului empatiei pentru lotul experimental. În ceea ce privește lotul de control, nu s-au constatat modificări semnificative statistic din momentul pretest în posttest.

Implementarea unui program de terapii prin mediere artistică. Un pas de la integrare la incluziune

Prof. psihopedagog, gr. II, Teodora Angelica Pantazi
Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1, Oradea

Pornind de la rezultatele unui studiu comparativ privind integrarea elevilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă din patru țări europene (România, Italia, Spania și Polonia), conform cărora nu s-au înregistrat diferențe semnificative privind percepția grupului asupra elevilor integrați, s-a încercat găsirea unor soluții în acest sens. Astfel că s-a realizat o cercetare, în care au fost implicate 4 clase de elevi (împărțite în grup experimental și grup de control) din 2 școli integratoare, pe un lot de 90 de subiecți, de ambele sexe, cu vârste cuprinse între 7-12 ani, dintre care 15 elevi cu cerințe educative speciale integrați. Metodologia cercetării a inclus ancheta sociometrică, cu instrumentul ei aferent, testul sociometric, care a fost aplicat înainte și după implementarea unui program de intervenție sub forma unui program de consiliere de grup centrat pe terapii prin mediere artistică (terapie prin muzică și dans, artterapie, joc de rol și povești terapeutice). Deși programul de intervenție a fost construit în jurul elevilor cu cerințe educative speciale, toată clasa de elevi a fost implicată în activități, urmărindu-se pe parcursul celor 10

ore structurate în 5 ședințe, dezvoltarea personală a elevilor prin autocunoaștere, formarea imaginii și stimei de sine și relaționarea la nivelul grupului. Alături de profesori psihopedagogi cu formări în domeniul terapiilor prin artă, au participat la implementarea programului profesorii de sprijin ai elevilor integrați și învățătorii/diriginții claselor.

Școala critică. Pledoarie pentru dezvoltarea gândirii critice prin învățământ

Lect. univ. dr. Dan Pătroc

Departamentul de Științele Educației, Universitatea din Oradea

Lect. univ. dr. Gabriel Roșeanu

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

În ciuda obsesiei învățământului românesc de a prelua fără discernământ modele occidentale, chiar și cele fără relevanță pentru mediul nostru cultural, gândirea critică rămâne deocamdată exclusă din acest fenomen mimetic, în ciuda faptului că în prezent ea reprezintă, probabil, una din cele mai puternice tendințe de transformare a învățământului de masă. Prezentarea de față își propune să pună în lumină importanța, avantajele și beneficiile introducerii unor elemente specifice gândirii critice în învățământul de masă din România, dorind simultan să ofere câteva repere metodologice pentru cei dispuși să facă acest lucru pe cont propriu.

Repere teoretice pentru programe de intervenție privind indecizia de carieră

Prep. univ. drd. Andra-Maria Perțe

Lect. univ. dr. Karla Peter

Departamentul de Științele Educației, Universitatea din Oradea

Indecizia în carieră este un fenomen frecvent întâlnit mai ales în rândul adolescenților, iar intervenția specialiștilor pentru combaterea

acestui este absolut necesară. Având în vedere că orice formă de intervenție trebuie să pornească de la o fundamentare teoretică riguroasă, lucrarea de față vine în ajutor celor interesați de această arie a psihologiei prin realizarea unui sumar al modelelor teoretice privind decizia de carieră și prin extragerea elementelor esențiale și necesare pentru crearea și implementarea intervențiilor specifice pentru reducerea indeciziei în carieră.

Repere privind eficientizarea pregătirii practice a viitorilor profesori

Conf. univ. dr. Carmen Popa

Lect. univ. dr. Laura Bochiș

Departamentul de Științele Educației, Universitatea din Oradea

Studiul urmărește identificarea unor aspecte legate de expectanțele privind pregătirea pentru viitoarea profesiune prin practica de specialitate ale studenților de la Universitatea Oradea, specializarea Pedagogia învățământului primar și preșcolar. Rezultatele obținute (N=93) sugerează faptul că așteptările studenților investigați sunt diferite la grupul care a acumulat deja experiență profesională în domeniu, ca urmare a exercitării profesiei în unități de învățământ, comparativ cu cei fără experiență în ceea ce privește nevoia de a-și forma și consolida competențele metodice și de specialitate în domeniu. Astfel subiecții din primul grup resimt nevoia de a discuta cu cadrele didactice coordonatoare de practică pedagogică proiectele de lecție ($t=-4,935$, $p<.001$), acordă importanță asistenței la activitatea practică de către educatoarea grupei/învățătorul clasei și a profesorului metodist ($t=-2,248$, $p=.049$) urmat de oferirea de feed-back de către aceștia ($t=-5,796$, $p<.001$), acordă importanță procesului de a analiza, din mai multe perspective situații din actul de predare ($t=-7,226$, $p<.001$) și de a identifica competențele necesare unui cadru didactic ($t=-5,613$, $p<.001$). Pe de altă parte, studiul corelațional realizat reliefează corelații pozitive între convingerea studenților că profesia de cadru didactic le este potrivită și întreg setul de competențe considerat necesar exercitării acestei profesii.

Program de educație parentală

Studentă Emilia Popa

Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă

Universitatea „Titu Maiorescu”, București

Educația parentală are un rol decisiv în formarea și dezvoltarea copilului, fiind prima formă de educație pe care copilul o primește. Maniera în care părintele își educă copilul este specifică, unică și reflectă nivelul de cunoștințe pe care îl posedă, atitudinile sale și concepția despre educație pe care o posedă. Funcția fundamentală a familiei este aceea de securizare a copilului, finalitatea educației părinților constând în formarea conștiinței educative a părinților, a necesității existenței unui efort conștient pe măsura evoluției nevoilor copilului. În cadrul programului de educație parentală pe care îl dezvolt, obiectivul urmărit este acela de a instrui tinerii părinți în vederea optimizării relației părinte-copil. Programul vizează însușirea și dezvoltarea de competențe și abilități educative, dar și reducerea anxietății tinerelor mămici privind creșterea și îngrijirea copilului. Activitățile planificate sunt interactive, bazate pe schimburi de idei, de experiențe, jocuri de rol, studii de caz, astfel încât fiecare participantă să se identifice cu un stil parental eficient și să găsească soluții, ceea ce putem denumi „un părinte bun”. Evaluarea participantelor are loc atât la intrarea în programul educativ, pe baza fișei inițiale și a chestionarului, dar și la final, pe baza chestionarului și a formularului de feed-back. De asemenea, pe parcursul programului, evoluția discuțiilor și a exercițiilor propuse este monitorizată prin completarea fișei de observație a grupului. De asemenea, în vederea evaluării anxietății, se va aplica testul Luscher atât la începutul programului, cât și la final. Schimbările așteptate se vor manifesta la nivel cognitiv (prin însușirea de achiziții referitoare la nevoile bebelușului, interacțiunea cu acesta, dezvoltarea copilului), la nivel comportamental (prin însușirea de modalități eficiente de a răspunde nevoilor celui mic) și la nivelul atitudinilor (prin oferirea unei imagini realiste asupra vieții de familie și asupra responsabilității prevăzute de aceasta, prin mărturiile participantelor).

Rolul familiei în asigurarea sănătății emoționale a copilului

Prof. gr. I Andaluza Raț
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Oradea

Bazele inteligenței emoționale a copilului se pun în familie. Este important ca părinții să țină cont de câteva aspecte în vederea asigurării sănătății emoționale; întâi, să-i învețe pe copii denumirile emoțiilor de bază: bucurie, tristețe, furie, frică. Apoi, să le arate cum să identifice emoțiile la alții. Utile pot fi exemplele din filme, povești, sau viața reală. Mai departe, părinții pot să îi ajute să își identifice propriile emoții, întrebându-i cum se simt în diverse situații. Astfel ei vor face asocierea între denumirea emoției și trăirea interioară. Este importantă și identificarea cauzelor și consecințelor unei emoții. Copilul va înțelege astfel ce produce tristețea sau ce consecințe pot avea frica ori furia. Părinții pot să-i învețe pe copii să reacționeze adecvat emoțiilor, ținând cont de ceea ce simt. Familia este prima școală a emoțiilor. Prin exemplul personal, părinții oferă modele în ceea ce privește gestionarea propriilor emoții, asigurându-le o dezvoltare armonioasă.

Program pentru îmbunătățirea relațiilor cadrelor didactice cu elevii cu comportament dificil

Psiholog Corina Raț-Tarția
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Bihor

Lect. univ. dr. Delia Bîrle
Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Care este cel mai provocator aspect al muncii cu elevii în secolul 21? Să fie stăpânirea conținutului, aplicarea pedagogiei, învățarea instrumentelor de evaluare, analizarea progreselor individuale ale elevilor, realizarea planurilor de lecție, colaborarea cu colegii, sau comunicarea cu părinții? În multe situații școlare concrete, nu este vorba de niciuna dintre aceste aspect, ci mai

degrabă de gestionarea comportamentului elevilor care nu se conformează normelor și sau așteptărilor școlii sau clasei. Pornind de la aceste premise, prin cercetarea realizată am dorit să demonstrăm că o modalitate de îmbunătățire a abilităților de relaționare ale cadrelor didactice cu elevii cu comportament dificil poate fi realizarea unui program de intervenție adresat cadrelor didactice, program structurat pe cinci ședințe și ale căror teme sunt următoarele: (1) Caracterizarea copilului cu comportament dificil; (2) Tehnici de ameliorare a relației dintre învățătoare și copilul cu comportament dificil; (3) Comunicarea reflexivă-ascultarea activă, construirea și transmiterea mesajului; (4) Sistemul de recompense; (5) Metode de disciplinare pozitivă.

Măsurarea angajamentului față de școală în rândul adolescenților: Explorarea caracteristicilor psihometrice ale unei scale multidimensionale

Lect. univ. dr. Viorel Robu

Conf. univ. dr. Anișoara Sandovici

Centrul de Consiliere Educațională și Formare Creativă „Ion Holban”

Facultatea de Psihologie și Științele Educației

Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Există un consens unanim asupra faptului că angajamentul față de școală în rândul elevilor reprezintă un concept multidimensional. Literatura descrie trei dimensiuni interrelaționate: cognitivă, afectivă și comportamentală. Unii autori adaugă o a patra dimensiune referitoare la implicarea elevului ca agent activ care urmărește să controleze circumstanțele în care are loc procesul învățării în care este angajat. Feliciano H. Veiga a construit și a experimentat pe un eșantion de elevi portughezi o scală cu 20 de itemi (*Student Engagement in School: Four-Dimensions Scale/SES-4DS*) destinată măsurării celor patru dimensiuni ale angajamentului față de școală. Prezenta lucrare sumarizează datele obținute în urma experimentării din punct de vedere psihometric a versiunii în limba română a scalei SES-4DS pe două eșantioane de adolescenți români. Analiza

factorială exploratorie efectuată pe un eșantion de conveniență care a inclus 529 de elevi de liceu a evidențiat patru dimensiuni latente care au explicat împreună 54.12 % din varianța scorurilor la itemi. Consistența internă a subscalelor corespunzătoare dimensiunilor a avut valori cuprinse între 0.73 și 0.79. Structura factorială ipotetică a scalei SES-4DS a fost testată pe un alt eșantion de elevi de liceu (N = 472), utilizându-se analiza factorială confirmatorie. Datele au sugerat superioritatea modelului de măsurare care a inclus patru dimensiuni latente intercorelate. Valorile consistenței interne pentru subscalele corespunzătoare dimensiunilor au fost cuprinse între 0.66 și 0.76. Lucrarea prezintă și date care sugerează validitatea concurentă a scalei SES-4DS.

Micul om și ToM. Studiarea dezvoltării abilităților teoriei minții la copii

Lect. univ. dr. Daniela Roman

Student masterand Oana-Iulia Broinaș

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Pornind de la studii corelaționale care au investigat relația dintre teoria minții și funcția executivă, sugerând că cele două încep să se dezvolte la aproximativ aceeași vârstă și, mai mult, că funcția executivă (cel puțin anumite dimensiuni ale ei) ar constitui prerechizita pentru formarea teoriei minții, cercetarea de față dorește să verifice dacă această idee se susține. Participanții la studiu sunt preșcolarii înscriși la Grădinița cu program prelungit nr. 28, Oradea. Au participat în total un număr de 36 de copii, dintre care 17 fete și 19 băieți, vârsta minimă fiind de 3 ani, iar vârsta maximă de 6 ani și 8 luni. Prin probe administrate am evaluat nivelul de dezvoltare a teoriei minții, dar și a funcției executive prin cele trei dimensiuni ale sale, respectiv memoria de lucru, controlul inhibitor și folosirea regulilor. Toate ipotezele studiului au fost confirmate, rezultatele arătând o diferență clară în dezvoltarea teoriei minții între copiii sub 4 ani și cei peste 4 ½ ani, dar și o relație semnificativă din punct de vedere statistic între teoria minții și funcția executivă.

Studierea relației dintre aptitudinea verbală, motivație și inteligență la vârsta școlară mică

Lect. univ. dr. Daniela Roman

Student masterand Gabriela Cloboc

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Reușita în învățare reunește o constelație de factori interni și externi. Motivele învățării, aptitudinile, trăsăturile de personalitate ale elevului, inteligența sunt doar o parte dintre aceștia. Prin intermediul lucrării ne propunem să răspundem la o serie de întrebări: cum influențează aptitudinea verbală performanța la vârsta școlară mică?; ce îi motivează și ce nu îi motivează pe școlarii mici să învețe?; ce relație există între motivație și aptitudinea verbală? Necesitatea de a oferi răspunsuri la aceste întrebări, cât și necesitatea alcătuirii unui set de motive care stau la baza învățării la această vârstă, constituie argumentul acestei cercetări. În studiu au fost implicați 64 de școlari mici. Rezultatele indică faptul că există o relație între aptitudinea verbală și performanță. În plus, s-au stabilit corelații între factorii motivaționali și aptitudinea verbală. Elevii cu motivație extrinsecă tind să se descurce cel mai bine când li se oferă susținerea și instruirea suplimentară de care au nevoie din partea cadrului didactic, ceea ce influențează performanța. Ei nu trebuie să renunțe atunci când întâmpină dificultăți, ci să facă față frustrărilor și eșecului în mod constructiv. Sunt discutate implicații și posibile modalități de continuare a demersului de îmbunătățire a dimensiunilor vizate ce pot fi susținute de profesorii pentru învățământul preșcolar.

Adolescentul față în față cu lumea. Valori morale, comportament prosocial, religiozitate, autoeficacitate și cogniții iraționale

Lect. univ. dr. Daniela Roman

Student masterand Simina Codrean

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Adolescența este o perioadă importantă a dezvoltării umane, marcată de numeroase și profunde schimbări în plan biologic, fizic,

psihologic, moral etc., etapă a dezvoltării, în care adolescentul se poate confrunta cu o largă varietate de probleme, în special cu cele de ordin socio-emoțional sau moral. Interferențele sau potențările reciproce posibile pe care raportările personalizate ale adolescenților, dar nu numai, le pot avea în relație cu dogmele religiei/confesiunii căreia aceștia îi aparțin sunt elemente care nu pot fi neglijate în procesul de consiliere. Preocupați de aceste aspecte, lucrarea de față își propune să investigheze relațiile și diferențele care apar în dezvoltarea proceselor psiho-sociale la adolescenți. Domeniile investigate sunt: atitudinea față de valorile morale, judecată morală și poziția față de etică, conceptul de religiozitate, comportamentul prosocial, autoeficacitatea și cognițiile iraționale. Studiul a urmărit aspectele menționate în cazul a 110 participanți, elevi aparținând Colegiului Național „Mihai Eminescu”, respectiv Colegiul Economic „Partenie Cosma” din Oradea. Rezultatele obținute susțin parțial ipotezele de la care s-a pornit. Lucrarea aduce astfel în atenția psihologilor, părinților și cadrelor didactice ariile în care adolescenții prezintă vulnerabilități, care ar necesita o investigație mai profundă și în care implementarea unui program de educație rațional emotivă și comportamentală ar fi necesară. Suntem de părere că psihologii/consilierii școlari, în intervențiile lor profilactice sau curative, trebuie să ia în calcul și impactul pe care educația moral-religioasă îl exercită asupra vastelor experiențe emoționale ale copiilor și tinerilor pe care îi consiliază, dar și implicarea familiei într-o mai mare măsură.

**Invită schimbarea în viața ta!
Eficiența unui program de dezvoltare a unor abilități
socio-emoționale la copii**

Lect. univ. dr. Daniela Roman

Psiholog Daniela Mara

Lect. univ. dr. Lioara Coturbaș

Facultatea de Științe Socio-Umane, Universitatea din Oradea

Este evident faptul că trăim într-o perioadă marcată de schimbări rapide și mereu suntem puși în fața provocărilor de a ne

adapta unei lumi în continuă schimbare, o lume care nu mai este la fel de sigură și predictibilă. Acest aspect exercită un puternic impact și asupra copiilor, creșterea și maturizarea realizându-se cu o mai mare dificultate. În aceste condiții, dezvoltarea socială și emoțională necesită o atenție sporită. Prezentul studiu s-a realizat pe un număr de 44 de participanți, din care 22 de copii sunt incluși în grupul experimental, iar restul de 22 în grupul de control. Variabilele de interes sunt alături de stima de sine, relațiile sociale, asertivitatea, agresivitatea, problemele comportamentale și problemele de autocontrol; pentru ultimele două variabile, completarea scalelor s-a realizat de către cadrul didactic de la clasă. Rezultatele obținute susțin ipotezele cercetării. Astfel, diferențe semnificative s-au înregistrat în ceea ce privește stima de sine, problemele comportamentale și problemele de autocontrol. Posibilitățile de cercetare în domeniul dezvoltării socio-emoționale a elevilor în școală sunt vaste. Se impune astfel, o nouă viziune asupra acestei dimensiuni, dar și asupra a ceea ce pot face școlile pentru realizarea unei adaptări mai eficiente a elevilor la realitățile cotidiene.

Scheme cognitive, convingeri iraționale și valori moral-religioase la studenți. Studiu comparativ

Lect. univ. dr. Daniela Roman

Student masterand Camelia Torok

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

În societatea contemporană ne confruntăm frecvent cu situații problematice, care tind să faciliteze apariția convingerilor iraționale sau a schemelor cognitive dezadaptative, ceea ce ne diminuează capacitatea de adaptare. În acest context, capătă contur și problematica sentimentului religios, a valorilor religioase, a conflictului dintre religie și societatea modernă care pare a se conduce după alte valori. Obiectivele cercetării de față sunt cercetarea sentimentului religios, a valorilor religioase, a cognițiilor iraționale și a schemelor cognitive. Mai precis, scopul studiului este de a evidenția dacă există diferențe între studenții aparținând unor

programe de studii diferite (teologie, respectiv psihologie) în ceea ce privește dimensiunile amintite mai sus. Rezultatele obținute susțin ipotezele formulate. Studenții de la programul de studii psihologie au înregistrat valori mai scăzute ale cognițiilor iraționale comparativ cu studenții teologi. Putem spune că viitorii psihologi și-au însușit prin implicare și efort voluntar, unele mecanisme de adaptare și au înțeles că emoțiile sunt consecința felului în care gândim asupra situațiilor prin care trecem. Pentru teologi însă, sunt mai evidente existența sentimentului religios și a valorilor religioase. În plus, trăirea religioasă continuă să fie mai puternică. Teologii aderă la o viață în strânsă legătură cu divinitatea, pentru ei acest lucru fiind indispensabil pentru o buna desfășurare a vieții. Cunoscut fiind caracterul dinamic al sentimentului religios se pune problema generațiilor care vin, întrucât putem asista la continuitate în sfera credinței, dar și la indiferență religioasă.

Dezvoltarea competențelor sociale la copiii preșcolari prin implementarea unui program de intervenție psihoeducațională

Prof. Lenuța Ruja
Prof. Lucia Negrău
Prof. Gabriela Dume

Grădinița cu Program Prelungit nr. 30, Oradea

Studiul elaborat ilustrează în ce măsură desfășurarea cu copiii de vârstă preșcolară a unor activități specifice, de tipul celor de consiliere educațională, poate contribui la formarea și dezvoltarea competențelor sociale. Obiectivele activităților au fost pliate pe nevoile, trebuințele preșcolarilor de grupă mijlocie și au vizat: interacțiunea cu adulții, interacțiunea cu copii de vârstă apropiată, acceptarea și respectarea diversității, dezvoltarea comportamentului pro-social. În activitățile desfășurate, formarea relațiilor sociale pozitive la copiii preșcolari a fost favorizată de înțelegerea semnificației diferitelor comportamente, de capacitatea de a găsi soluții adecvate pentru soluționarea problemelor ce apar în contexte cotidiene. Este știut faptul că dezvoltarea optimă a competențelor

sociale asigură adaptarea eficientă a copiilor la cerințele din ce în ce mai complexe ale mediului. Se poate afirma cu certitudine că preșcolarii care beneficiază de astfel de intervenții trăiesc din ce în ce mai mult sentimentul de stabilitate, securitate, apartenență, se simt valorizați și admirați de ceilalți, importanți în mica lor societate, au siguranță și încredere în sine, fapt care se transferă și la nivelul performanțelor școlare.

Factorii psihosociali implicați în relația copil-mamă privată de libertate. Un model de parenting pentru mame private de libertate

Lect. univ. dr. Dan Octavian Rusu
Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca

Psiholog Irina Toth
Centrul Psihologic de Servicii Integrate Cluj-Napoca

Separarea în copilărie a mamei de copil, pe termen lung, reprezintă un factor grav de risc pentru adaptabilitatea copilului în viitor (Dallaire, 2007). Problema acestei cercetări este identificarea abilităților persoanelor adulte private de libertate (PPL), mai precis a mamelor private de libertate de a relaționa cu copiii lor, de a păstra legătura cu aceștia și de a-și exercita rolul de mamă dincolo de grățile închisorii. Cercetarea se face pe grupul de mame aflate în detenție în Penitenciarul Gherla secția externă Cluj-Napoca. Grupul este compus din 23 de mame private de libertate. Am considerat acest grup semnificativ pentru evaluarea modului în care mamele private de libertate știu să relateze momentul arestării, modul în care copiii au reacționat la acest eveniment, cum știu să recunoască emoțiile copiilor, cum își evaluează nivelul de autoritate față de copii dar mai ales calitatea de părinte. Scopul este evaluarea autoeficienței abilităților parentale, la mamele private de libertate pentru a putea îmbunătăți abilitățile lor de părinți. Cercetarea noastră ține cont de următorii factori: calitatea relației mamă copil înainte de încarcerare, calitatea condițiilor de viață ale copilului în timpul încarcerării mamei, relațiile de atașament anterioare ale copiilor, cum ar fi

atașamentul față de celălalt părinte (Murray & Murray, 2010), toate fiind importante pentru înțelegerea impactului încarcerării mamei asupra relației de atașament mamă-copil. Menținerea relației mamă privată de libertate - copil este o condiție esențială în menținerea stării de bine al mamei și a dezvoltării normale a copilului.

Rolul psihologului în consilierea și orientarea școlară

Studentă Dalia Cătălina Salloum

Lect. univ. dr. Maria Salloum

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Decizia privind meseria sau profesia pe care și-o aleg elevii din clasele terminale este influențată adesea de o mulțime de factori psihosociali și individuali. Din nefericire, nu întotdeauna alegerea corespunde cu nevoile și competențele elevilor. Prin intermediul psihologului școlar, școala poate participa în mod direct la orientarea viitorilor absolvenți. Lucrarea noastră dorește să prezinte un studiu efectuat în câteva școli din Oradea, în care am constatat faptul că, de cele mai multe ori, elevii nu sunt bine informați, nu știu că psihologul îi poate ajuta în ceea ce privește identificarea meseriei sau profesiei lor, că este necesară o mai atentă promovare a rolului psihologului școlar și a sprijinului său în luarea unei decizii potrivite.

Modalități de cunoaștere și dezvoltare a empatiei la copiii cu tulburări de comportament

Conf. univ. dr. Cecilia Sas

Departamentul de Științele Educației, Universitatea din Oradea

Empatia, capacitatea de a împărtăși emoțiile cu ceilalți, este recunoscută ca fiind un instrument puternic de comunicare interpersonală și ca unul dintre elementele-cheie într-o relație terapeutică. Studii numeroase demonstrează că agresivitatea și manifestările opoziționale ale copiilor pot fi explicate prin existența

unui deficit empatic și că terapia tulburărilor de comportament poate fi axată pe dezvoltarea la acești copii a capacităților empatică. Empatia este un inhibitor al agresivității pentru că a avea perspectiva celuilalt și a te plasa în locul lui poate diminua intensitatea unor posibile reacții agresive. Dacă abilitățile empatică bine structurate orientează comportamentul spre cooperare interpersonală, spre împărtășirea experiențelor de viață și emoționale, spre ajutor oferit celorlalți, atunci cunoașterea nivelului de dezvoltare a empatiei și încercarea de dezvoltare a acesteia va putea determina reducerea manifestărilor opoziționale, a tulburărilor de comportament. În lucrarea de față vom prezenta câteva modalități de cunoaștere a capacităților empatică precum și tehnici și instrumente de stimulare / dezvoltare a acestora la copii: dezvoltarea capacității de a percepe expresiile faciale ale emoțiilor, de a reacționa în conformitate cu acestea, dezvoltarea capacității de reprezentare și înțelegere a emoțiilor în context social.

Atitudinea față de valori în adolescență: realism și idealism

Conf. univ. dr. Monica Secui

Psiholog Ana Huza

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

În explicarea variabilității individuale în sfera judecării morale a fost luată în considerare perspectiva etică. Un factor important este posibilitatea de a respinge caracterul universal al regulilor morale în favoarea relativismului. O altă dimensiune este idealismul, asumția conform căreia consecințele pozitive pot fi atinse întotdeauna prin intermediul acțiunilor potrivite, corecte. Lucrarea noastră își propune să exploreze relația dintre atitudinile adolescenților față de valorile morale și perspectiva etică adoptată, definită prin relativism și idealism. Un set de scale au fost administrate unui lot de 100 adolescenți, 50 fete și 50 băieți, cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani: Chestionarul pozițiilor etice (Forsyth, 1980), Scala de auto-eficacitate (Jerusalem și Schwarzer, 1981), Scala atitudinii proactive (Schwarzer, 1999) și o sarcină constând în ierarhizarea a 17 atribute-

valori (Iluț, 1973). Analiza datelor a pus în evidență diferențe asociate genului și vârstei la nivelul importanței acordate valorilor, precum și variații ale ierarhiilor valorice asociate perspectivelor etice. Rezultatele sunt discutate în relație cu importanța dezvoltării morale în adolescență.

Funcționarea executivă și performanța academică

Lect. univ. dr. Rosana Stan

Lect. univ. dr. Marius Cioară

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Funcțiile executive, reunite sub sintagma de „funcționare executivă”, reprezintă procesele cognitive care permit individului să se adapteze adecvat la mediu. Diferențele interindividuale în ceea ce privește performanța școlară se explică prin gradul de eficiență al acestor mecanisme de prelucrare informațională. Comutarea între sarcini sau setări mentale (*shifting*), actualizarea și monitorizarea reprezentărilor memoriei de lucru (*updating*), inhibarea răspunsurilor dominante sau preponderente (*inhibition*) sunt funcții frecvent postulate în literatura de specialitate ca funcții executive importante. Printr-o metaanaliză calitativă a studiilor din domeniu, vor fi prezentate implicațiile directe ale eficienței funcționării executive pentru performanța în arii academice cum ar limbă și comunicare sau matematică.

„Tu și cariera ta”: Program de consiliere pentru activarea resurselor utile deciziei adolescenților în domeniul alegerii carierei

Lect. univ. dr. Elena Stărică

*Centrul de Consiliere Educațională și Formare Creativă „Ion Holban”
Universitatea „Petre Andrei” din Iași*

Una dintre direcțiile constructive în consilierea adolescenților pentru alegerea carierei implică lucrul în vederea conștientizării de către beneficiari a propriilor „povești de viață” și preferințe, prin identificarea, activarea și stimularea resurselor individuale. Finalitatea așteptată a

acestui demers o reprezintă creșterea potențialului de adaptare individuală a adolescenților la solicitările specifice traseului școlar și pieții muncii, în acord cu schimbările și competitivitatea caracteristice societății bazată pe cunoaștere. Această lucrare prezintă rațiunea, organizarea, conținutul și rezultatele obținute în urma derulării unui program de consiliere în carieră la care au participat 87 de elevi de clasa a XII-a, distribuiți în șapte grupuri de lucru. Demersul de investigare-intervenție s-a bazat pe un design cu măsurători repetate (pre-program, post-program și follow-up) pe grupurile de adolescenți care au parcurs activitățile programului „Tu și cariera ta”. Programul a fost organizat sub forma a zece întâlniri de lucru, în cadrul cărora au fost realizate sarcini individuale care au vizat formarea abilităților în domenii, precum: autocunoașterea, stabilirea de scopuri clare și realiste, informarea despre caracteristicile pieții muncii și ale diverselor profesii, identificarea și utilizarea resurselor oferite de rețeaua socială (familie, școală) etc. Variabilele dependente au fost: nivelul indeciziei în alegerea carierei, nivelul auto-eficienței în domeniul alegerii carierei, locul controlului în domeniul alegerii carierei și nivelul stimei de sine în domeniul școlar. Datele cantitative au evidențiat schimbări (valori medii ale mărimii efectului) ale valorilor variabilelor referitoare la indecizia, auto-eficiența și locul controlului în domeniul alegerii carierei, în urma participării adolescenților la activitățile programului de consiliere. Impactul programului de consiliere realizat este analizat din perspectiva provocărilor la care practicienii în domeniul consilierii în domeniul dezvoltării carierei sunt chemați să răspundă, în lucrul cu adolescenții.

Impactul relației terapeutice asupra eficienței programelor de prevenire a agresivității în școli

Psiholog Anamaria Szilagy

Conf. univ. dr. Simona Trip

Lect. univ. dr. Carmen Bora

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Studiul prezent a urmărit evaluarea impactului relației terapeutice asupra eficienței programelor de educație rațional

emotivă și comportamentală pentru reducerea agresivității în școli. Eșantionul a fost constituit din 464 elevi și 11 consilieri. Atât elevii (participanți la programul de reducere a agresivității), cât și consilierii au evaluat relația terapeutică cu ajutorul Scala Alianței Terapeutice pentru Copii (TASC) și a Scala Alianței terapeutice pentru Copii, forma pentru Terapeut (TASC-T). De asemenea, au fost evaluate dimensiunile toleranță scăzută la frustrare, furie (agresivitate deschisă, agresivitate mascată, răzbunare, *bullying*, impulsivitate, agresivitate relațională, *arrousal*, respingere, furie internalizată, invidie, suspiciozitate, episod de furie și durată) și agresivității (agresivitate fizică, agresivitate verbală, agresivitate relațională, victimizare fizică și verbală, socială, victimă *bullying*, *cyberbullying* și *cybervictimization*) pentru participanții la programul de reducere a agresivității în pretest și posttest. Rezultatele obținute au indicat o influență a relației terapeutice asupra reducerii nivelului toleranței scăzute la frustrare (comportamentul colegilor, raționalitate), a furiei (agresivitate răzbunare, *bullying*, agresivitate relațională, furie internalizată, episod furie) și agresivității (respingere). De asemenea, s-au evidențiat diferențe semnificative statistic între elevi și consilieri, în ceea ce privește percepția asupra relației terapeutice.

Factori familiali, cognitivi si emoționali implicați în *bullying*-ul școlar

Psiholog drd. Sebastian Șipoș-Gug

Psiholog drd. Ioana Tocai (Șîrbu)

Conf. univ. dr. Simona Trip

Lect. univ. dr. Carmen Bora

Departamentul de Psihologie, Universitatea din Oradea

Scopul acestui studiu vizează investigarea mecanismelor cognitive, familiale și emoționale care sunt relevante pentru manifestarea comportamentele agresive, respectiv pentru fenomenul de *bullying* în școli. Comportamentul tip *bullying* este unul de tip intimidare, fiind o subcategorie a comportamentului agresiv, prin

care o persoană, sau un grup de persoane, în mod repetat, atacă intenționat, umilesc, și/ sau exclud o persoană relativ fără apărare cauzându-i suferință sau disconfort (Salmivalli, 2009). Comportamentul de intimidare de tip *bullying* la adolescenți poate lua diferite forme, precum cea fizică, verbală, relațională sau socială. Vârsta de referință a eșantionului studiat este de 11-13 ani, respectiv preadolescența, perioadă în care agresivitatea relațională (răspândirea de zvonuri, excluderea din grup, umilirea) ia amploare. Eșantionul investigat cuprinde un număr de 806 de elevi de clasa a 6-a din Bihor. Calitatea relației adolescenților cu familia este semnificativă pentru experiența celor dintâi, a confortului și a siguranței emoționale, prin urmare pornim de la ipoteza conform căreia caracteristici ale familiilor din care provin elevii care manifestă comportamentul de *bullying*, alături de cognițiile indivizilor și factorii emoționali (calitatea emoțiilor și gestionarea acestora) sunt predictorii importanți și potențiali moderatori în manifestarea comportamentelor de tip *bullying*. Am recurs la identificarea relațiilor între variabilele investigate precum și la realizarea unui model predictiv al *bullying*-ului și victimizării pornind de la variabilele menționate anterior. După confirmarea existenței unor relații semnificative între agresivitate/ *bullying*, factorii familiali, cei cognitivi și cei emoționali investigați, am recurs la o analiză detaliată, pentru a identifica dimensiunile specifice ale factorilor implicate în fiecare din formele de agresivitate investigată. Finalitatea acestei cercetări vine în întâmpinarea nevoilor psihologului școlar de a identifica școlarii care prezintă risc în a manifesta comportamente agresive, de a restrânge grupul țintă pentru intervenție și totodată de a adresa relevanța acestei legături elaborării unor intervenții care să considere acești indicatori. De asemenea cercetarea prezintă aduce dovezi suplimentare în sprijinul ipotezei conform căreia *bullying*-ul școlar are o etiologie complexă și intervențiile în sensul reducerii acestui fenomen ar trebui să ia în considerare, dincolo de aspectele comportamentale și cele cognitive, emoționale și sociale.

Program privind managementul timpului și al activității de învățare pentru elevii de clasa a VIII-a

Student masterand Georgeta Tudor
Facultatea de Psihologie
Universitatea „Titu Maiorescu”, București

Lucrarea prezintă derularea unui Program privind managementul timpului și al activității de învățare pentru elevii de clasa a VIII-a. Pentru aplicarea acestui program s-a ținut cont de aplicarea unui management al timpului eficient, de teoriile învățării, de caracteristicile psihologice de vârstă ale elevilor de clasa a VIII-a, de metode și tehnici de învățare, de metode și tehnici experiențiale. Elevii selectați pentru a face parte din acest program, un grup în număr de zece elevi, toți în vârstă de 14 ani, au avut ocazia să obțină acele instrumente personale, atât teoretice cât și practice, să se autodisciplineze, să descopere modele eficiente de prioritizare a activității de învățare prin raportare la timpul disponibil. Lucrarea cuprinde o parte teoretică și una practică. Partea teoretică se regăsește în primele trei capitole ale lucrării, structurate pe mai multe subcapitole, iar de la capitolul 4 începe expunerea practică, care cuprinde o serie de ședințe în care sunt explicate detaliat metodele și tehnicile folosite pe parcursul acestora, după care urmează concluziile, lista bibliografică și listele anexe. De asemenea lucrarea cuprinde rezultatele obținute în urma operării datelor în programul SPSS.

Nivelul competențelor sociale și emoționale în rândul adolescenților subrealizați în plan școlar. Studiu exploratoriu

Asist. univ. drd. Magda Tufeanu
Centrul de Consiliere Educațională și Formare Creativă „Ion Holban”
Facultatea de Psihologie și Științele Educației
Universitatea „Petre Andrei” din Iași

Rezultatele studiilor sugerează tendința adolescenților subrealizați în plan școlar de a prezenta deficite în domeniul abilităților și al competențelor implicate în gestionarea relațiilor

sociale. Această lucrare își propune să prezinte rezultatele unui studiu exploratoriu prin care s-a urmărit compararea în domeniul competențelor sociale și emoționale a unui grup de adolescenți subrealizați în plan școlar cu un alt grup de adolescenți realizați în acord cu potențialul lor cognitiv-intelectual sau peste. Studiul a pornit de la un model de lucru care a inclus 17 competențe sociale și emoționale considerate ca fiind relevante pentru adaptarea unui adolescent în domeniul relațiilor sociale cu covârșnicii și cu alte persoane a căror influență asupra procesului dezvoltării poate fi semnificativă. Un număr de 458 de elevi din două licee au completat un set de probe, în vederea identificării status-ului în planul realizării școlare și al nivelului competențelor sociale și emoționale. Prin combinarea mai multor criterii, au fost identificați 119 elevi subrealizați în plan școlar. Pentru 11 dintre competențele sociale și emoționale care au fost măsurate, datele comparațiilor au evidențiat diferențe semnificative între grupul adolescenților subrealizați în plan școlar și cel al adolescenților realizați în acord cu potențialul lor sau peste (N = 339). Pentru majoritatea dintre acestea (de exemplu: prezentarea de sine, controlul impulsurilor, responsabilitatea în relațiile sociale, asertivitatea, cooperarea), grupul adolescenților subrealizați în plan școlar a înregistrat niveluri mai scăzute. Sunt discutate implicațiile rezultatelor studiului în raport cu intervenția în vederea prevenirii riscului subrealizării în plan școlar sau în vederea ameliorării situației elevilor care trec prin această experiență.

Parteneriatul școală-familie reflectat în proiectele educative desfășurate la nivelul județului Bihor

Inspector prof. Alina Vese
Inspector prof. Florin Negruțiu
Inspectoratul Școlar Județean Bihor

Prof. consilier școlar drd. Ioana Drugaș
Liceul Greco-Catolic „I. Maniu”, Oradea

Procesul instructiv-educativ oferit în unitățile de învățământ nu se rezumă doar la actul de predare-învățare. Cadrele didactice

încearcă să diversifice activitatea școlară a elevilor prin diferite acțiuni și programe extracurriculare, care urmăresc și implicarea familiilor, a comunității locale sau a unor organizații nonguvernamentale. Parteneriatele, programele sau proiectele educative desfășurate de unitățile de învățământ, fie la nivel local, județean, național sau internațional reprezintă adesea imaginea activității extracurriculare. Activitatea extracurriculară este adoptată de unitățile de învățământ încă din secolul XIX și se derulează pe bază de voluntariat cu un dezvoltat simț filantropic și social. În cadrul acestor activități, categoriile de grup țintă se diversifică, iar în derularea prezentului studiu ne-am concentrat atenția asupra părinților ca beneficiari în parteneriatul cu școala. Obiectivul urmărit prin realizarea acestui studiu este de a stabili frecvența parteneriatelor „școală-familie” în cadrul proiectelor educative derulate de unitățile de învățământ din județul Bihor. Pentru identificarea frecvenței ocupate de parteneriatul „școală-familie” am realizat analiza evidenței programelor și proiectelor educative existentă la nivelul Inspectoratului Școlar Județean Bihor. După o primă analiză a 67 de unități de învățământ, în anul școlar 2010-2011 proiectele și programele educative, care au avut ca beneficiari și părinții elevilor, sunt în procent de 19.37% (111 dintr-un total de 573). Din totalul de 111 parteneriate școală-familie, 19 sunt destinate exclusiv educației părinților/familiilor (în sensul de activitate directă cu aceștia prin lectorate, workshop-uri etc.), restul de 92 fac referire la implicarea părinților în activitățile educative (colaborare în organizarea de vizite, excursii, activități cultural-artistice, serbări, acțiuni comunitare etc.). Obiectivele urmărite de parteneriatele centrate pe educația părinților fac referire la teme precum: dezvoltarea relației părinte-copil, combaterea violenței în familie și educația pentru sănătate. Rezultatele obținute în urma derulării acestui studiu doresc să sensibilizeze unitățile de învățământ cu privire la creșterea interesului față de educația pentru părinți și la posibilitatea ca această formă de educație să reprezinte unul dintre factorii succesului școlar la elevi.

Rezumatele workshop-urilor (A-Z)

Lect. univ. dr. Elena Anghel Stănilă - *Demers experiențial centrat pe gestionarea nevoii de performanță înaltă la adolescenți în grupul de dezvoltare personală*

Nevoia de performanță înaltă este din ce în ce mai prezentă la adolescenții care își proiectează alături de părinții lor întregul demers universitar în afara granițelor țării, invocând slaba calitate a învățământului românesc. Viciile de evaluare ale sistemului preuniversitar, standardele diferite ale universităților din alte țări, perspectivele anxioase ale traiului pe cont propriu departe de casă de la o vârstă foarte fragedă sunt factori care îi determină pe adolescenți să-și crească nivelul de așteptare în raport cu performanța școlară. Timpul pare să nu le mai ajungă, activitățile specifice vârstei devin din ce în ce mai greu de gestionat până ajung să fie abandonate, teniunile între generații sporesc date fiind toate aceste transformări pe care părinții nu reușesc să le gestioneze, comparând viața copilului lor cu propria viață la vârsta adolescenței. În tot acest context, imaginea de sine și stima de sine a adolescenților sunt profund afectate iar așteptările pe linia performanței profund înșelate. Grupul de dezvoltare are menirea de a-i ajuta pe adolescenți să gestioneze situațiile cu care se confruntă pe linie școlară, să-și creeze o imagine de sine realistă care să susțină încrederea în sine, stima de sine și un nivel realist de performanțe.

Prof. univ. dr. Mariana Caluschi, medic psiholog Ana Maria Murariu, reflexo-terapeut psiholog Gianina Lupu - *Educația sinergetică în dezvoltarea personală*

În baza modelului didactic creativ Brâncușian (elaborat de dr. Mariana Caluschi) urmărim să formăm la participanți o viziune sintetic-creativă și sinergetică privind principalele direcții de acțiune în dezvoltarea personală. În activitate, accentul se va pune pe implicațiile acestor direcții de acțiune în procesul consilierii și orientării școlare/vocaționale în primul rând. Obiectivele workshop-ului sunt: (1) Conceperea și conturarea procesului dezvoltării personale ca un cadru și mediu stimulativ și susținător al orientării

vocaționale pe tot parcursul vieții; (2) Conștientizarea principiului educației sinergetice în procesul complex al dezvoltării orientării în carieră pe tot parcursul vieții ca o abilitate psihosocială complexă în cadrul procesului dezvoltării personale continue; (3) Formarea abilității autoascultării active „a dialogului corpurilor” în dezvoltarea personală cu implicații în descoperirea vocației. În cadrul workshop-ului se vor experimenta câteva tehnici de autoascultare activă.

Conf. univ. dr. Camelia Dindelegan - *Abordare clinică și psihoterapeutică în patologia dependenței de alcool și a dependenței de jocuri de noroc*

Alcoolismul este o boală primară, cronică, adesea progresivă și fatală. Manifestările și dezvoltarea ei sunt influențate de factori genetici, psihosociali, de mediu, și se caracterizează prin: scăderea controlului asupra consumului de alcool, interes pentru alcool, consum de alcool în ciuda consecințelor adverse, distorsiuni în gândire-negare. Dependența de jocuri de noroc sau adicția de jocuri de noroc descrie un comportament distructiv care apare atunci când oamenii își petrec prea mult timp și bani făcând pariuri care cauzează distrugerea aspectelor din viața acestora, cum ar fi familia sau locul de muncă. Acești oameni devin adepții acestor comportamente și sunt incapabili să se oprească din jucat, chiar dacă aceștia ajung să-și facă datoriile, își distrug relații importante și apar probleme serioase la locul de muncă. Cele mai mulți dintre persoanele care se confruntă cu astfel de probleme nu se opresc până nu obțin câștigul cel mare, ajungând să își cheltuie banii pe o multitudine de pariuri până când toți acești bani sunt pierduți. Pe parcursul workshop-ului vom dezvolta din punct de vedere teoretic conceptele, vom descrie abordările terapeutice la nivel individual și de grup, vom prezenta studii de caz și vom organiza ateliere de lucru.

Dr. Agnes Jordanidis (NILD Central-Eastern Europe) și lect.univ.dr. Balla Anamaria - *Terapia Educațională NILD – program terapeutic pentru preșcolarii și școlarii cu dificultăți de învățare*

Terapia Educațională NILD (National Institute of Learning Development) oferă o gamă largă de tehnici, care pot fi utilizate în

terapia dificultăților de învățare specifice cum ar fi: dislexia, discalculia, disgrafia; precum în tulburările diferitelor funcții cognitive: dificultăți perceptive, tulburări de atenție, probleme ale memoriei, tulburări ale limbajului și gândirii. La baza terapiei educaționale NILD (peste 25 de tehnici) stau ultimele cercetări din domeniul neuropsihologiei și psiholingvisticii. Scopul acestui workshop este de-a familiariza specialiștii din domeniul psihologiei educaționale cu principiile și tehnicile terapiei educaționale NILD.

Prof. univ. dr. Adrian Opre - *Managementul emoțiilor disfuncționale și a comportamentelor disruptive la copii preșcolari și elevi*

O analiză atentă a mediului educațional românesc relevă faptul că în ultimii ani emoțiile și comportamentele nesănătoase etalate de copii au cunoscut o creștere îngrijorătoare. Consecințele pe termen mediu și lung constituie pentru educatori, dascăli, părinți și mai ales psihologi școlari o reală provocare. Conștienți de aceste nevoi și bazându-ne pe experiența noastră practică în domeniu, am elaborat și testat în medii educaționale autohtone pachete de intervenție cognitiv-comportamentală cu valențe profilactic-curative. Prin structura, conținutul și strategiile de derulare, aceste metode de intervenție sunt adaptate la particularitățile socio-culturale și educaționale românești, precum și la specificitatea profilului cognitiv și socio-emoțional al copiilor de diferite vârste. Pentru a le spori utilitatea am dezvoltat sesiuni de formare destinate echipării psihologilor, cadrelor didactice, dar și părinților, cu abilități de management al emoțiilor și al comportamentelor disruptive ale copiilor. Workshopul se adresează tuturor psihologilor implicați în consilierea copiilor de vârstă școlară și/sau preșcolară. Cu un accent evident pe pregătirea practică, vom oferi participanților atât date privind logica elaborării și organizării secvențelor de intervenție, cât și mai ales o serie de strategii și trucuri de maximizare a beneficiilor programelor de intervenție, extrase din experiența noastră personală.

Lect. univ. dr. Gabriel Roșeanu, lect. univ. dr. Dan Pătroc - *Gândirea critică - o unealtă esențială pentru psihologie și învățământ*

Obiectivele pe care ni le propunem în cadrul acestui workshop sunt următoarele: (1) dobândirea de cunoștințe cu privire la principiile gândirii critice; (2) formarea deprinderilor de analiză critică a cunoștințelor actuale din domeniul psihologiei și educațional; (3) dezvoltarea unei atitudini critice față de cercetările științifice din domeniul psihologiei și educațional; (4) formarea unei atitudini critice față de propriile rezultate obținute în cadrul unor cercetări. Printre temele de discuție care vor fi abordate se numără principiile gândirii critice, sursele de cunoaștere în domeniul psihologiei și educației, utilitatea gândirii critice în analiza cunoștințelor dintr-un anumit domeniu, modalități de autodezvoltare a gândirii critice, modalități de dezvoltare a gândirii critice la copii, modalități de analiză critică a unor mituri cu privire la educație și psihologie, analiza critică a propriilor idei; analiza critică a ideilor altor specialiști. Workshop-ul se adresează psihologilor, psihopedagogilor, sociologilor, asistenților sociali, cadrelor didactice, studenților interesați de îmbunătățirea deprinderilor de analiză critică a unor lucrări științifice.

Conf. univ. dr. Cecilia Sas, asist. univ. drd. Denisa Ardelean - *Valorificarea studiului de caz în realizarea programului de intervenție personalizat*

Workshop-ul pe care îl propunem are drept obiectiv formarea capacității de a valorifica rezultatele cunoașterii psihopedagogice a copiilor/elevilor în vederea realizării unor programe de intervenție psihopedagogică adaptate problemelor și dificultăților școlare sau de natură socio-emoțională și/sau comportamentale ale acestora. Având în vedere faptul că în practica educațională realizată cu copiii cu CES, programele de intervenție sunt cel mai adesea focalizate pe conținuturile învățării, ignorându-se substratul psihologic al deficiențelor sau dificultăților întâmpinate de copil în adaptarea la activitățile și cerințele de tip școlar, propunem un model de lucru integrat care să fie orientat înspre recuperarea sau stimularea funcțiilor psihice deficitare. Pornim de la premisa că orice

performanță a copilului este grefată pe funcții și capacități psihice al căror nivel de dezvoltare poate și trebuie să fie cunoscut, că orice îmbunătățire a nivelului de manifestare/funcționare în plan psihologic a acestor funcții va determina îmbunătățirea performanțelor nu numai în plan psihocomportamental ci și în sarcini de tip școlar.

Conf. univ. dr. Florin Alin Sava - *Modelarea prin ecuații structurale*

Scopul acestui workshop este acela de a acoperi principalele tipuri de modelare: analiza de cale, analiza factorială confirmatorie și analiza variabilelor latente. Prin intermediul AMOS Graphics, participanții vor avea ocazia de a observa cum se construiește, testează și revizuieste un model structural. Nu sunt necesare cunoștințe anterioare pe această temă, dar ar fi indicat să existe cunoștințe despre metode de analiză a datelor specifice studiilor corelaționale (de exemplu regresia liniară sau corelația parțială).

Rezumatul mesei rotunde

After School: Avantaje vs. dezavantaje

Moderatori: Prof. univ. dr. Elena Bonchiș
Prof. Felicia Ianța, inspector școlar
Lect. univ. dr. Daniela Roman
Lect. univ. dr. Delia Bîrle

Educația este un efort interactiv desfășurat pe întreg parcursul vieții, factorii implicați fiind: familia-grădinița-școala, comunitatea. Atunci când între aceștia există colaborare ei pot furniza cele mai bune resurse și experiențe posibile pentru optimizarea actului educațional. Parteneriatele sunt mai mult decât necesare în scopul obținerii unor performanțe școlare înalte. Obiectivele fundamentale ale acestor forme de colaborare sunt: creșterea oportunităților pentru familie de a se implica în educația copiilor, promovarea realizărilor copilului și a practicilor educaționale. Un aspect al parteneriatului familie-școală intitulat *after school* a apărut și în România după anii 1990. Familia fiind din ce în ce mai mult solicitată în plan profesional și social, timpul rezervat educației copilului s-a redus considerabil, motiv pentru care școala a preluat parte din aceste sarcini. *After school* oferă posibilitatea petrecerii timpului într-un spațiu securizat, iar învățarea este monitorizată de specialiști în educație. Care sunt avantajele vs. dezavantajele acestei forme de organizare și desfășurare a educației copilului? Vom urmări opiniile unor specialiști din domeniul educației, ale unor părinți precum și ale unor cadre didactice practice ale modelului.

Prof. univ. dr. Elena Bonchiș